

ČASOPIS
Keltoviny

52. číslo - 27. dubna 2022

Krásné jarní dny Vám přeje celý spolek Keltoviny 😊.

V první řadě bychom Vás rádi pozvali na naše dvě akce – bičařské setkání. První se bude konat na Horním hradě u Karlových Varů a to 22. května. A druhá akce je 25. ročník Velké ceny Indiana v kempu Indiana v Janovicích u Rýmařova. Tam proběhne i soutěž v práskání bičem a hodu nožem. Na obě akce můžete dorazit i jako diváci a programu se účastnit nemusíte. A my za to budeme rádi.

Jsmo rádi, že aktivity okolo historie práskání bičem nesou ovoce a je vidět, že je o ně zájem. Například bičaři z Ameriky si pro své stránky „Whipipedia“ stahují informace od nás (po vzájemné dohodě). A my vidíme, že tato práce má smysl. Však v tomto čísle pokračujeme v představování českých tradic spojených s používáním biče – tentokrát se „podíváme“ na masopust.

Ač časopis má celkem dost stran, tak rádi mezi sebe přijmeme další redaktory. Na věku ani pohlaví nezáleží. Stačí chtít psát. Pokud byste měli zájem, ozvěte se nám na keltoviny@seznam.cz.

Zajímavých článků není nikdy dost a my Vás chceme bavit. Smutku a starostí je všude v ostatních mediích a tiskovinách až dost. Tak se bavte.

Martina Štůla

Obsah čísla 52.:

2	OBSAH, slovo úvodem	25	BÁSNÍČKY pro všechny lidičky
3	POZVÁNKA		<i>Píseň meluzíny</i>
	25. Velká cena Indiana		<i>Sedmikrásky</i>
4	BIČE, VŠUDE KAM SE PODÍVÁŠ	26	KAMENICKÁ HUŤ
	<i>Tradice práskání bičem 2</i>		<i>Kamenické tradice</i>
6	KALENDAŘ SPISOVATELKY	28	POZVÁNKA
	<i>Podivná mapa</i>		Výstava Lapidárium
8	ČTENÍ PRO VŠECHNY	28	PROKLETÍ POCESTNÉHO
	<i>O vzteklém pánu z Cornštejna</i>		19. část
9	FEJETONY VÁŽNĚ NEVÁŽNĚ	31	PŘÍBĚHY PLNÉ FANTASIE
	<i>Když pes promluvil...</i>		<i>Lesní kletba</i>
10	ČESKÁ NEJ...	34	ČTENÁŘSKÝ DENÍK
	<i>Už dokonce podesáté</i>		<i>Kejklíř</i>
11	ROZHOVOR	37	LEGANORIE
	<i>Pa-peer</i>		<i>Pode dnem</i>
12	POVÍDKOBRANÍ	40	KOMIKS ZOMBÍK
	<i>Historie lomu Červenka</i>		19–21
16	JEŇOULE A LAĎOULE	41	CO, KDY, KDE, JAK...
	<i>Hody, hody, doprovody</i>	44	TIRÁŽ
18	OD HRADU KE HRADU		<i>aneb kdo nám píše...</i>
	<i>Hranice naší země, část druhá</i>		
20	HISTORIE		
	<i>Chapsy – ochrana nohou</i>		
22	ZASE TIE PRÁZDNINY		
	<i>Čtvrtý díl</i>		

XXV. VELKÁ CENA

INDIANA

SOUTĚŽ A SETKÁNÍ

29. – 31. července 2022
AREÁL KEMPU INDIANA
JANOVICE U RÝMAŘOVA

Mezinárodní soutěž v ovládní dlouhého biče,
v hodů nožem a tomahavkem a westernové show.

V programu proběhne i juniorská cena
F. A. Elstnera v ovládní dlouhého biče
a VI. ročník MČR v instinktivním hodů nožem,
technikou no spin.

Western Art Club Keltoviny Kemp Indiana

Kdo by nechtěl soutěžit, tak pro něj bude připravena řada doprovodných aktivit:
Market Indiana – prodejní setkání výrobců bičů a nožů, informace o historii praskání bičem a další.

V případě zájmu o registraci do soutěží, zajištění prostoru pro stánek či ubytování
nás kontaktujte na gin@stampky.cz, tel: +420 608 732 948

Mezinárodní soutěž v ovládní dlouhého biče, v hodů nožem a tomahavkem a westernové show. V programu proběhne i juniorská cena F. A. Elstnera v ovládní dlouhého biče a VI. ročník MČR v instinktivním hodů nožem, technikou no spin. V případě účasti více než 5 zemí se pod patronací W.A.C. opět otevře Evropský šampionát v ovládní dlouhého biče a bojovém vrhu nožem.

V letošním roce pojímáme Indiana jinak nežli v předchozích letech. Rádi bychom pozvali všechny české i evropské výrobce bičů a nožů na Indiana market, kde mohou zdarma prezentovat a prodávat svoje výrobky, či si jen vyměňovat zkušenosti.

Nebudete-li chtít soutěžit, můžete navštívit expozici Muzea bičů, dozvědět se něco o jejich historii a ovládní biče u nás i ve světě. Připravujeme minikurzy ovládní amerických, australských a dalších typů biče. Hlavním tématem letošního ročníku bude nejen soutěžení a rozdávání titulů a cen, především však předávání zkušeností, setkání výrobců a nadšenců biče.

Setkejme se a užijme si příjemný den v přírodním areálu kempu Indiana s možností občerstvení a dalším doprovodným programem. Srdečně Vás poslední červencový víkend zveme do Janovic u Rýmařova v Jeseníkách.

Za pořadatele

GIN Ladislav Šín – Western Arts Club a Martin Štulla – Keltoviny.

V případě zájmu o registraci do soutěží, zajištění prostoru pro stánek
či ubytování nás kontaktujte na gin@stampky.cz, Tel: 608732948

Biče, všude kam se podíváš

7. díl – Tradice práskání bičem 2

Článek připravil Martin Štulla
informace sesbírány pro projekt o historii práskání bičem

MASOPUSTNÍ PRÁSKÁNÍ BIČEM (leden až březen)

Jako dědic prastarých pohanských zimních svátků je Masopust písemně doložený již v třetím století. Jeho tradice měla takovou sílu, že s ním málo svedla i církve, ač jí jeho nevázanost šla pod nos pramálo. Slavil se všude – v podzámčí, zámčích i u císařského dvora ve Vídni: jen dole tancovaly maškary dupáka a ti nahoře spíš menuet.

Tohle loučení s časem hojnosti je přímým příbuzným nevázaného veselí Karnevalu, o čemž ostatně svědčí název: vždyť nadcházející půst od masa je jinými slovy totéž, jako carne (maso) a vale (sbohem). Maškarní průvody a reje masek (lidově - ostatky, fašank, maškary, moravsky - voračky, voráčí, končiny či obecně karneval) jsou typickým rituálem přechodu ze zimního období do jara a v celé Evropě mají dlouhověkou tradici. Převládají v nich magické plodonosné a ochranné motivy i kult mrtvých.

V průvodech se najde řada postav, které více či méně používají bič. Ať už klasický kožený, ale i slaměný či konopný.

LAUFR (LAUFER):

Masopustní maškarou, která v průvodu práská bičem, bývá postava pojmenovaná Laufr (někde Strakatej, Strakapoud, Strakoň, Ostřížek, ale i Šašek či Masopust). Označení Laufr pochází pravděpodobně z německého slova Läufer (běžec). Laufr totiž kráčí v čele masopustního průvodu a žádá hospodáře o povolení zahrát před jeho domem. Vede průvod a dohlíží na to, aby se žádný dům nevynechal. Oblečen je do bílých kalhot a haleny, která je pošíta barevnými odstřížky látky. Na hlavě má vysokou, špičatou čepici, na jejímž vrcholu jsou kytky z krepového papíru a pentle visící dolů. Někdy čepici nemá a má červený baret, aby mu nepřekážela v práskání bičem. Podle lidové tradice měl mít Laufr na převleku tolik barevných skvrn, kolik je dní v roce a zosobňoval tedy šťastný, veselý a pestrý rok. Jedním z dalších úkolů Laufra bylo odhánět od průvodu lidi bez masky.

V některých obcích na Kolínsku (např. Polepy a Nebovidy) bylo zvykem utrhnout si z Laufra tři barevné odstřížky látky, které se poté dávaly pod husy, aby dobře seděly na vejcích. Odstřížky se však z Laufra nesměly trhat holou rukou, to mohlo přinést dotyčnému smůlu. Někde chodily v masopustním průvodu maškar dokonce dvě osoby převlečené za Laufra.

SLAMĚNÝ (Pohřebenář):

Představuje prastarý typ masky. Téměř ve všech vesnicích se zhotovuje každý rok znovu, protože se během pochůzky poškodí. Maska se plete ze žitné slámy a v jednotlivých vesnicích se v detailech liší. Všechny masky mají společnou vysokou čepici, vestu, rukávy a sukni ze slámy, dále roh, zvonec a pletený slaměný bejkovec. Úkolem slaměného je válet se s přihlížejícími, především se ženami, aby se na ně přenesla plodivá síla slámy (která je symbolem plodnosti) a země. Ze sukne slaměného dodnes hospodyně trhají stébla slámy, která potom dávají do posady, aby se jim vyvedly housata nebo kuřata.

RAS:

Skuteční rasové byli ještě v 19. století pro každou obec nezbytní. Likvidovali zdechliny, působili jako dnešní veterinární dohled, někdy léčili i lidi. Ras, který doprovází kobyly má klobouk skromnější, červený, vzadu s bílou kožešinkou a lem s růžičkami. Kohoutí peří na vrcholu klobouku směřuje vpřed, čelo klobouku je posázeno odznaky a po stranách jsou připevněny dva červené střapce. Oblečení rasa je bílé, kamizola s výložkami je vpředu opatřena medailemi, červenými střapci a věncem vuřtů. Vzadu je velký symbol koně a lem se třásněmi. Bílé kalhoty jsou zpředu kryty zástěrou stejné barvy ozdobenou drobnou červenou šerpou. Kalhoty mají na kolenách třásně, na nohách polovysoké boty a červené podkolenky. V jedné ruce má ras bič, v druhé ježovici, za pasem dřevěný řeznický nůž. V obličeji je nalíčen červenou barvou, na očích brýle s červenými obroučkami. Pod bradou červený šátek s bílými puntíky.

MEDVĚDÁŘ S MEDVĚDEM:

Medvěd - absolutně nezbytná maska, která nesmí chybět v žádném průvodu. Nad medvědem praskal bičem Medvěďář a pobízel jej k rychlejší chůzi. Medvědovi jsou přisuzovány magické vlastnosti – především plodnost. Proto byla skoro povinnost všech dívek a žen si s Medvědem zatancovat. Medvěda na provaze může kromě medvěďáře vést také Žid.

ŽID:

V průvodech českých maškar jsou markantní postavy židů, které pravděpodobně zastupují zemřelé předky. Tyto postavy v průvodu nemluví, netančí, ale pobíhají a trestají bičem, někdy holí. Postava Žida měla na hlavě cylinder, obličej kryly dlouhé vousy, přes rameno byl přehozený ranec nebo pytel, mohl mít i hrb. Oblečený byl do dlouhého kabátu nebo do střapatého kostýmu z barevných odštívků. Židé patřili k maskám, které vytvářely chaos, a jejich chování nebylo zrovna laskavé. Kdysi dávali každému na potkání "šňupnout" a požadovali za to peníze, kdo nedal, dostal ránu pytlem. Také rádi smlouvali a prodávali, často něco, co předtím ukradli. Jinde zase děvčatům prodávali tkanice a pentle. V jedné ruce třímá bič, v druhé ježovici.

KOBYLA:

Další důležitou masopustní maškarou je kobyla, jinak též zvaná klibna či šiml. Někde ji tvořili dva lidé přikrytí plachtou, kdy jeden držel hlavu ze dřeva či plátna vycpaného slámou a druhý dělal zadní část koně. Jinde kobylu tvořil člověk jeden s hlavou připevněnou na konstrukci upevněné kolem těla a sám představoval jezdce. Kobyla bývala vedena na provaze židem, sedlákem či kočím a nabízena k prodeji.

Při některých masopustech uvidíte i Mečový tanec.

Písemné prameny o mužských mečových tancích na Uher-skobrodsku jsou z konce 18. století a podle etnografů vznikly jako zvláštní mix obětních obřadů, dvorních turnajů a dovednostních soubojů strážců moravsko-uherské hranice. Značí se akrobatickým přeskokováním a podlézáním šavlí za zpěvu písní. Zakončením je bičování některého z přítomných tanečníků, ale dostat na zadek byla čest. Měl poté právo na pěvecké sólo.

Kalendář spisovatelky

Podivná mapa

Článek připravila *Martina Nováková*
Vlastní autorská tvorba redaktorky

Přede mnou je maturitní zkouška z angličtiny a já jsem samozřejmě jako pokaždé nervózní. Abych se uklidnil, překládám kdejaké články. Trénovat a zůstat ve střehu, to je to, co teď potřebuji. Odpoutám svou pozornost. Máma mi to radí pokaždé. Prostě se odreagovat. Něco dělat. Cokoliv.

Před týdnem jsem v mámině knihovně našel sbírku básní od Galwaye Kinnella *Imperfect Thirst*, z roku devadesát šest a začel se do nich. Jsou fakt silné a napínavé, až se mi tají dech. Není to zrovna můj styl, o to víc mě překvapuje, že se nemůžu odtrhnout. *Zkusím si je také přeložit*, napadne mě a hned se pouštím do práce.

Ten předvíkendový večer sedím u svého psacího stolu, který mám s výhledem na město. Všude je spousta světla. Lampy podél silnic vypadají jak přistávací dráha pro letadla. Nesmím se ale nechat rozptýlit, a tak pokračuji v překladu, hezky po staru a úhledně plnicím perem. Mám to tak rád. Básně mi jdou od ruky, takže další čtvrtina knížky je brzy hotová, ale po dvou hodinách psaní si už fakt musím odpočinout. Na chvíli odkládám pero, abych se s kávou v ruce podíval z okna, když se náhle ozve šramot z předsíně. Zarazím se. Ohlédnu se a všimnu si slabého světla pode dveřmi. Odkládám kávu na stůl a jdu se podívat, co se děje. Ten rachot je od schránky. Někdo tam něco hodil.

„Pošta přeci večer nechodí?“ pomyslím nahlas při pohledu na hodinky, které právě ukazují osm hodin večer. V kukátku nikoho nevidím, světlo na chodbě nesvítí a na nohy mi právě zavanul nepříjemný ledový průvan. *Divné*, říkám si a opatrně sahám do schránky.

Co to sakra je? Obálka, co vypadá, jako kdyby cestovala v čase? Kdo to sem dal? proběhne mi hlavou, když otáčím klíčem v zámku, abych otevřel a rozhlédl se po chodbě. Stojím

Vůbec si neumím představit, že by ta mapa fakt existovala. Jedno ale vím jistě. Musím se podívat, jestli náš barák opravdu neukrývá nějaké sklepy, o kterých nikdo neví. Zajímá mě to teď o to víc. Co když mi sen měl něco říct? Co když je tam schováno něco, co nám pomůže? Nebo nás naopak varuje před něčím? Zjistím to. Ale mámě ani slovo. *Je to jasné?* říkám si v duchu. *Jasně*, ozve se z pod postele v mém pokoji. *Sakra už stačí.*

„Veeečeeeěeee!“ zavolalas akorát, zhasínám lampičku u postele a odcházím na večeři. Už se začínám těšit na to tajné pátrání po minulosti.

O vzteklém pánu na Cornštejně

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek hrad-bitov.cz

Už ve čtrnáctém století stával nedaleko Bítova další hrad - Cornštejn. Patřil Lichtenburkům. Za Karla IV. zde sídlil jakýsi Smil z Lichtenburka. Člověk rozšafný, plný síly a snad i pýchy. Však měl konexe na nejvyšších místech! Karel, zpočátku ještě jen markrabě moravský, patřil zřejmě k jeho přátelům.

Na Cornštejně probíhala jedna hostina za druhou. Bohatství dává lidem křídla. Scházeli se šlechtici až zdaleka. Onoho večera roku 1346 přišel i jaroměřický farář, mnich cisterciáckého kláštera v Sedlci, Vojslav. A měl raději zůstat doma. Na panáčky není nikdo na hostinách zvědavý. Tenhle Vojslav byl ovšem člověk tvrdý a ironický. Rád si dobíral lidi kolem sebe.

Zábava byla v plném proudu, jeden výbuch smíchu střídá druhý. Došlo i na řeč o patronátu nad kostelem v Jaroměřicích, o který měl hradní pán zájem. Vojslav mu v tom nemohl pomoci a snad ani nechtěl. Řekl také na jeho adresu nějaké ostré slovo. Zřejmě mu vytkl chamtivost a prostopášnost, o nichž se mezi lidmi vědělo.

Smil zbrunátněl a začal křičet. Vše kolem ztichlo. Taková urážka! Zabijte toho mnicha!

Vztek hradního pána byl nezvladatelný. Zkuste s litrem vína v břicho jednat mírně! Poručil svým přátelům, aby kněze svázali do pytle. A pak se vydal poutní průvod k Dyji. S vrčením hodili ubohého kněze do řeky. Bylo po všem!

Ráno bylo na Cornštejně černé probouzení. V mozku páčila vzpomínka na živý pytel. A zpráva šla rychle dál. Z Říma přišlo oznámení o vyloučení z církve. Panu Smilovi se lidé začali vyhýbat. Nesměl do chrámu, kněží nesměli na hrad. A příbuzní hradního pána začali přicházet o místa v království. Nezbylo než obrátit se s prosíkem na Karla IV., který se mezitím už stal císařem. Pomůže? Vyžádal na papeži Klimentu VII. podmínky smíru. Všichni viníci se mají vydat na kající cestu do Olomouce.

Ale jaká to byla panečku kající cesta! Bosky, do půl těla nazí, obcházeli viníci všechny olomoucké chrámy, zpívali žalmy a mrskali se dlouhými bičičky. Teprve pak je biskup vpustil do chrámu a přijal do církve.

Smil z Lichtenburka to vše jen s nechutí pozoroval ze svého prokletého hradu. Nepodrobil se. Čekal na levnější cestu do církve. A Karel opět pomohl. Smil dostal za úkol zbudovat na místě vraždy kostel. Tak vznikl pod Cornštejnem kostelík Nejsvětější Trojice,

pozdější poutní místo. Dnes už je ovšem zaplaven přehradou. Jen občas, když hladina hodně klesne, z vody vystupují zbytky stavby.

Smil také nechal pro nový kostel vyrobit sochu Panny Marie, které se dnes říká Matka naděje. Dodnes ji můžete spatřit na hradě Bítově v mariánském kostele a s jejími replikami se setkáte i v pozoruhodné kapli oslnovické a na vranovských poutích v polovině každého měsíce.

Vážně nevážně

Když pes promluvil...

*Článek připravila Marie Ondová
Vlastní autorská tvorba redaktorky*

Každý správný chovatel si rozumí se svým psem. Říká se dokonce, že během společného života, začne člověk vypadat trochu jako jeho pes a pes, jako jeho páníček. Nevím, jak je to se mnou? Mým psem je rozevlátá border collie – Alwin. Zatímco píšu, leží na posteli za mými zády, a když se otočím, klidně zvedne hlavu a potěšká mě láskyplně ve svých očích. Je tam, kde je jeho člověk, a tak je jeho celý svět v pořádku.

Že si se svým psem rozumíte beze slov? No ano, on vnímá vaše radosti a strachy a vy zase ty jeho. Ale existuje vyšší stupeň porozumění? Jsou lidé, kteří opravdu rozumí zvířatům, jako by snědli kousek pečeného hada, podobni Jiříkovi z pohádky o Zlatovlásce?

Nejspíš si většina z vás řekne, že je to holý nesmysl. Ze své vlastní zkušenosti, si ale myslím něco jiného.

Na jedné venčící procházce spolu s Alwinem potkáváme obří fenu. Je to taková ta bílá Bela – obřího plemene pyrenejského psa. Feny má Alwin rád. Nediskriminuje žádné plemeno. Každá mu přijde zajímavá, zvláště když má své dny. „Podívej Alwinku – holčička!“ říkám, jak jsem zvyklá, ale on nevrčí ocasem. Něco není v pořádku. Chlupatá obryně se pomalu otočí a oba si civí vzájemně do očí. Alwin se olizuje a to není dobré znamení. Pak je to jen mžik a můj, jinak hodný, pes drží Belu za bok. Přesněji drží svazek husté srsti ve své tlamě.

Následují hysterické výkřiky Beliny paničky a já se stydím, zatímco táhnu svého zlého psa pryč. Uff! Tohle fakt nemám ráda. Klepu se ještě za rohem a vyčítám provinilci jeho čin. Tváří se schlíple a jde za mnou jako trestanec na galejích.

Tohle by mu šlo. Psí pohledy umí dokonale. Zlomilo by vám to srdce, pokud byste nebyli tak naštvaní, jako já tehdy. „Jsi ošklivý, ošklivý pes,“ říkám a nereaguji na jeho snahy o omluvu. Leží v rohu místnosti a neví co se mnou. Pak se zvedne, pomalu a rozvážně přejde po gauči až k místu, kde sedím, a dotkne se vlhkým čumákem mého spánku. Pak se zase stejně pomalým a rozvážným krokem vrátí zpět na původní místo a upře na mě pohled plný očekávání.

„Aha,“ pokývnu hlavou. „Ona byla moc velká, vid’!“
Odpovědí mi je několikeré spokojené máchnutí
ocasem a já si uvědomím, co se právě stalo!

ON MI TO ŘEKL!

Poté, co se dotkl mého spánku, objevila se mi hlavě
slova – „Byla moc velká.“ A jeho psí vzkaz mi můj
mozek přetlumočil do lidštiny.

Anebo se mi to jen tak zdálo? Ne, raději se držím své
představy, že jsem tehdy dokonale porozuměla jeho
úporné snaze o vysvětlení důvodu svého selhání.

Už dokonce podesáté

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek mapy.cz a wikipedia.org

Největší muzeum – Národní muzeum, Praha

Národní muzeum (zkratka NM, od roku 1848 České muzeum, v letech 1854–1919 Museum Království českého) je nejvýznamnější česká muzejní instituce. Bylo založeno v roce 1818 jako Vlastenské muzeum.

Muzeum plní funkci sbírkotvornou, vědeckou, osvětovou a metodickou, zaměřuje se na více vědních a sbírkových oborů, jak přírodovědných (mineralogie, zoologie), tak historických (archeologie, numismatika) a uměleckých. Své sbírky spravuje a vystavuje v řadě budov v Praze i jinde v Česku. Od roku 1891 sídlí Národní muzeum v monumentální novorenesanční historické hlavní budově v horní části Václavského náměstí v Praze. Pod Národní muzeum spadá také řada dalších expozic v muzeích a památnících především v Praze, ale i v dalších místech Česka.

Národní muzeum se skládá z pěti odborných, do jisté míry samostatných ústavů: Přírodovědeckého muzea, Historického muzea, Českého muzea hudby, Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur a Knihovny Národního muzea. Každý z nich má ještě několik specializovaných oddělení a sbírky, které obsahují dohromady více než třináct milionů předmětů.

Nejdelší řeka ústící do moře – Labe

Labe je jednou z největších řek a vodních cest Evropy. Pramení v Krkonoších na severu Čech, protéká Německem a ústí estuárem do Severního moře. Je 1094 km dlouhé (v Česku 370,74 km) a jeho povodí má rozlohu 148 268 km² (v Česku 49 933 km²). Na soutoku s Vltavou má nižší průtok a je od pramene kratší, přesto se nepovažuje za její přítok. Celková délka toku Černého potoka, Teplé Vltavy, Vltavy a Labe od soutoku s Vltavou do moře činí 1329 km.

Nejstarší dochovaný most – Kamenný most, Písek

Kamenný most v Písku je most přes řeku Otavu v Písku. Postaven byl asi ve třetí čtvrtině 13. století, a je tedy nejstarším dochovaným mostem v Česku a historicky v pořadí druhým kamenným po zaniklém pražském Juditině mostu. Na gotickém mostě jsou umístěny repliky barokních soch a kříže.

Neoficiálně se most jmenuje Jelení, je tomu podle pověsti proto, že ve středověku bylo rozhodnuto, že se bude jmenovat podle prvního, kdo přes něj přejde na druhý břeh Otavy. Stalo se ale něco, co nikdo nečekal a prvním chodcem se stal jelen z blízkých lesů, a tak je dnes most pojmenován podle něho. Pokud ale zavítáte do královského města Písek, většina lidí ho bude nazývat „starý most“. V roce 2007 bylo rozhodnuto, že se most bude oficiálně jmenovat Kamenný most v Písku, čímž skončil dlouholetý spor o název památky.

Nejdelší zámecká kolonáda – Květná zahrada Kroměříž (Libosad)

Květná zahrada v Kroměříži je původní raně barokní park v geometrickém stylu francouzské zahrady s typickými prvky. Zahrada byla v roce 1998 zapsána do seznamu památek UNESCO spolu s Podzámeckou zahradou (arcibiskupské zahrady) a arcibiskupským zámkem.

Samotná Květná zahrada byla založena biskupem Karlem II. z Lichtenštejna-Kastelkornu v letech 1665–1675 na neplodné a bažinaté půdě za hradbami tehdejšího města. Původní název zahrady byl Libosad. Zahradu vyprojektovali italské architekti Filiberto Lucchese a Giovanni Pietro Tencalla.

ROZHOVOR

Pa-peer

Článek napsala a připravila Pavla Štullová

Řekneš nám na začátek něco o sobě?

Ahoj, jsem Jarmila z Pa-peeru a jsem blázen do tvoření, psaní a plánování.

Jak jsi se dostala k šití? Co Tě baví šít nejvíc?

K šití jsem se dostala tak nějak omylem, když jsem si chtěla po maturitě rozšířit obzory. Nebavilo mě ale šít oblečení, táhlo mě to víc k doplňkům. Nakonec jsem zakotvila u desek na diáře. A proč? Protože chci mít každý den po ruce pěkného parťáka, co něco vydrží, bude si za mě vše pamatovat a já ho za to budu milovat. Samozřejmě mluvím o diáři :)

Mám Tvůj diář, je vážně skvělý... Proč Tě napadlo udělat svůj? Ty, co již existovaly nebyly, „to pravé ořechové“?

To, co dělám já, běžný trh nenabízí. Ať je to výšivka, věnování uvnitř, kombinace na přání zákazníka.

Letos pořádáš v Českých Budějovicích 2. ročník Budějckého Pa-peeru 2022, jak jsi se dostala k takovému úkolu?

Budějcký Pa-peer je moje miminko. Chtěla jsem jej pořádat pod jinou organizací, ale ta nebyla Budějckým nakloněna. Tak jsem se do toho vrhla sama.

Na první ročník dorazilo 40 prodejců, letos už se blížíme k 60.

Bude letošní Pa-peer jiný než loňský? Na co se mohou lidé, co přijdou, těšit?

Letošní ročník bude rozhodně nadupanější, co se týče prodejců a tvoření pro děti. Ve spolupráci se školami opět chystáme výzdobu a měla by proběhnout i další zajímavá tvorba přímo na místě, ale to si nechám zatím pro sebe. Na návštěvníky čeká výborná káva, prosecco, sladké i slané jídlo, desítky prodejců papírového zboží a doplňků, a hlavně úžasná atmosféra velké party tvořivých lidí.

Plánuj jako královna na diarovakralovna.cz

Ať Tě čeká nová práce, daleká cesta nebo velká životní změna, vždy můžeš plánovat stylově.

Povídkobraní

Historie lomu Červenka

*Článek připravil Adam Kadmon
Vlastní autorská tvorba redaktora*

V lomě Červenka se těžil pískovec. Krásný růžový masák. Stavební kámen, kompaktní bloky pro sochařskou výrobu, a nakonec i odpadový lomový kámen se prodával jako zásyp. Ve století osmnáctém tu stálo několik dřevěných stavení a nahrubo sbité boudy. Chalupy sloužily jako kanceláře, stáje, šatny i sklady nářadí. V budkách pak pracovali kameníci. Chlapů bylo v lomě asi čtyřicet a dělili se na partu lamačů a na partu kameníků. Každé ráno se všichni sešli v chajdě na šatně a na kovových kamínkách si va-

řili kávu. Debatovali o životě a navzájem se vesele častovali a vedli řeči o novinách. Když zazněl zvon, sebrali své klobouky a haleny a vyšli ven, ke stožáru, na nástup. Tam se seřadili do pracovních part a počkali, až vyjde ven z kanceláře závodní s mistry, kteří zatím dopíjeli kávička a doladovali detaily denních rozkazů. Pak vyšli ven, závodní se postavil ke stožáru a podle svého zvyku si nastoupené muže dobře prohlédl. Měl tenhle okamžik rád. Koukal se na své lidi jako vlídný otec. Viděl partu kameníků

starého Hamáčky, byli to jeho synové a vnukové, všechno správní pracanti, co sekají vyhlášené schodišťové stupně, a jistě by si troufli i na jakoukoli ozdůbku. Viděl partu mladých vandrovních kameníků z Hořic, co pracovali pod mistrem Pátkem na všelijakých dekoracích. Všechno jinoši kol roku osmnáctého, kteří se v Července ženili a usazovali a stavěli vlastní domy. Viděl i Pátkovu kamenickou partu, zarostlá nemluvná chlapiska a místní otce, kteří sloužili u převozů a při osazení a haleny jim voněly vápnem, dřevem a koňmi. Viděl i partu lomařů, lamačů, které měl na starosti sám. Věděl, že Teruška je syn tesaře, Zamalák že je dobrý provazník, viděl, jak se lamači z Červenky pod jeho pohledem nervózně ošívají. On měl tento okamžik prvního pohledu z rána moc rád, ale jeho chlapi by snad dali týdenní výplatu za to, kdyby si mohli jít po svých. Držel totiž zvyk, že před denním rozkazem chlapy kon-troloval. Kdo byl neoholený, toho poslal rovnou domů, oholit se. Nosit vous měli dovoleno jenom předáci a kníry mohli mít jen mistři. Stejně hodnotil i oblečení. Když měl někdo halenu špinavou nebo rozedranou, byl pro smích a musel jít zašívat či prát. Mnohem horší by ale bylo, kdyby závodní viděl, že je některý z kameníků bosý. To by ho vykáral přede všemi a poslal by ho domů bez výplaty. Dnes se mu zdálo být všechno v pořádku, tedy až na mladíky z Hořic. Trochu se na sebe tlačili a jednoho za sebou schovávali.

„Pane Ladislave Nováku, předstupte prosím.“ Ozval se řehot a šuškáni, pak se parta rozestoupila a Novák vyšel ven. Měl na své tváři rašící knírek a tvářil se vzdorně. Závodní se tvářil přísně. „Co to máte na tváři? Myslíte si snad, že byste byl dobrý mistr? Běžte se domů okamžitě oholit.“ „A nepůjdu.“ povídá Novák, „Nemáte právo nám říkat, kdy se smíme holit a jak.“ Závodní zrudnul. Neměl rád porušování pravidel. V lomě měl na starosti především zachovávání lidských životů, a to začíná a končí u disciplíny.

Když těžíte bloky pískovce, stačí nepozornost nebo nedbalost a lidé umírají. Rozčlíl se, začal na Nováka křičet, pak si nechal přinést nůžky, Nováka podržet a o těch pár chlupů protestujícího mladíka osobně připravil. Tato scéna byla přijata lidsky. Chlapi se oškubanému Novákovi smáli, a jeho druhové ho utěšovali, že nemusel domů a nepříjde o denní mzdu. Závodní se ještě jednou rozhlédl, ukázal na lamače Jouzu, který si spěšně dopnul knoflík u staré a mnohokrát zalátané košile. Pak závodní kývnul a mistři rozdali práci. Než se rozešli, pomodlili se společně zdrávas a šli. Kamenické party se nahrnuly pod boudy, kde oprašovali práci z předchozího dne, hodnotili výkony a začínali sekat. Mladí přinesli nářadí ze skladu a vzbudili kováře, který začal chystat venkovní výheň, kde se mu už hromadilo tupé nářadí na naostření. Pak se práce rozjela naplno. Pár lidí se věnovalo přípravě a pořizovali vingle a šablony z dokumentace. Další chystali vybranou surovinu na kozy. Tam už se práce chápali předsekávači, jejichž úkolem bylo definovat hlavní lemy a mezi nimi shodit ty největší hroudy. Pak už se různě šikovní kameníci střídali na složitější či jednodušší práci. Staří harcovníci sekali andílky a květinčky, neboť je za ta léta měli už v ruce. Otcové sekali pěknou i hrubou práci, podle zakázky a talentu. Když byl vysekán stavitelný úsek, doběhl některý z učňů pro formana, který přijel s koňmi a vybraná parta začala nakládat a pak jela usazovat. Na slávu při otvírání jezdil už jen závodní nebo mistři.

Mezitím co kameníci sekali krásné prvky, parta lamačů se věnovala docela jiné rotyce. Zde probíhalo striktní dělení myšlení a práce. Nejdříve zpravidla nastupovali tesaři a provazníci s lomovým tahačem (koňským spřežením patřícím lomu. Ti se pustili do oprav jeřábů, vrtných a posuvných zařízení, poškozených prací z minulého dne. Pak nastupovali mistři, dobře promýšlející postupy těžby a maximalizaci výnosu suroviny. Po nich přicházeli na řadu svaly – vrtači

a lamači. Jedni vrtákem a palicí vyrážely díry, druzí do těch děr pak rvali klíny, aby se kámen odlomil. Nejhrubší práce, celodenní rubání deseti až dvacetikilovou palicí do oceli, s výhledem na to, že po odlomení jednoho čeká ještě horší dřina. Odnést ten obrovský balvan někam, kde bude možné ho zpracovat. Pomocí dráhy z trámů a kulánků, pomocí gravitace, pomocí lana, pomocí nakloněné roviny, zkrátka hlavně pomocí vlastních svalů. Jakmile bylo posunuto, kámen přebírali hrubaři, kameníci pro hrubou práci, vytěženou surovinu rozřídili podle kvality na lomák, stavební kámen, kámen pro ozdoby a umělecké prvky a kámen pro sochařská díla. Pak podle požadavků obili surovinu dvojšpicem na bloky, lavice, kvádry, na kusy, na formáty. Na formáty, ze kterých lze něco vytvořit, které se naloží na vůz nebo na dráhu a pošlou se k boudám kameníků. Pomocníci lomařští pak zametli drť a škaj a odvezli ji na haldu, ze které se bral materiál na zpevnění cest. Když bylo čisto a uklizeno, začal se lámat nový blok, aby mohl být poté odstrčen a opracován a rozštípan na formáty.

V Července se tehdy dělalo jen od slunka do slunka. Sice některé další lomy v kraji už svítily lucernami a dělaly i v noci, závodnímu z Červenky se to ale zdálo kacířské. Podle jeho moudrosti, dělat se má ve dne, v noci se má spát. V poledne, za největšího slunce se zazvonil oběd. Chlapi neodcházeli, ale jedli na pracovišti svačiny zabalené z domova. Nosička vody, která se celé dopoledne starala o žízeň pracujících kameníků teď dole v prostranství lomu rozdělala soudek slabého piva, které začala roznášet a roznášela až do večera, nebo dokud se soudek nevypil. Závodní chodil na poledne na oběd domů k manželce a většinou se nevrátil dřív, než na kostele odbila jedna hodina. Kameníci i lamači rádi poklábosili, ale ne na úkor práce. V takových situacích se posílali mladí, aby si poklábosili u práce, nějakou zastali a něco nového si taky zkusili, třeba práci, co dě-

lají otcové a dědové a co mladí už za pár let také budou moci. Po poledni se pracovalo stejně tvrdě jako před ním, ale bylo dovoleno si práci trochu zpříjemnit. V chladnějších a kratších dnech se zapalovaly ohně, v dešti se stahovala práce pod střechem. V odpolední dřině bylo také zvykem ponoukat nosičku vody, aby nosila více piva či kořalku, nebo aby u kováře vařila kávu či jiné pochoutky. Také bylo dovoleno kouřit. Předáci a mistři mohli dýmku, ostatním musela stačit cigareta. Po slunce západu zazněl večerní zvon a chlapi se po partách vraceli na šatnu, kde už na ně čekala mléčná káva na účet lomu. Pili tam kávu, mistři chválili či plísnilo své chlapy, rozebírala se denní práce, radilo se mladším a jeden druhému navzájem, vymýšlely se novoty.

Potom se rozešli do svých domovů, navzájem se loučíc a ujišťujíc, že zítra zase Zdař. Ráno se trousili do práce, Franta čekal na Pepu u křížku, aby pokecali. Mladé zrovna vyhazoval hospodský, či se někde za stohem loučili se svou milou. Dědci za pochodu do práce pozpěvovali, věštili počasí a častovali se navzájem životními moudry. Takhle spolu všichni v lomě žili, císař pán nebo president, generace za generací, chodili jeden druhému na pohřeb i na křtiny jeho dětí. Závodní platili výsluhy i vdovské, když se nedej bože něco stalo a chlap se z lomu nevrátil. Dej mu pánbůh zemi lehkou, říkávalo se a nikdo si s tím hlavu nelámal. Lom žil. Staří umírali a předávali řemeslo mladým, svým synům, synovcům a vnukům. Když nebylo komu, přišli do lomu jiní, vandrovní nebo přespolní. Lomem žila celá vesnice. Potřeboval dřevo na stavbu, kováře na náradí, tesaře, provazníka, krejčího, ševce a tak dále a tak dále, co si jen člověk vzpomene. A pak tu byli všichni ti lomaři a kameníci, co si ve skále nepřišli na špatné peníze a většinou sežrali na co přišli a vypili co teklo. Červenka byla větší a větší, i lom se rozrůstal, neboť kvalitní a žádané suroviny tu byl celý kopec.

První náznak změny přišel se zvýšenou mechanizací. Ta nebyla lomu nijak vnu-
cena, naopak, veškeré stroje a zlepšováky
byly za draho pořizované, aby urychlily
pracovní proces a usnadnili lidem dřinu,
zkrátka aby zvedly výkon celého lomu.
První stroj, který přišel byl transport.
Zmizely dřevěné jeřáby, dráhy a kladky.
Nahradily je stroje železné. Za lana už
netahali chlapi a koně, tahal za ně motor.
Tak se z lomu vytratily koně. Jen starý
forman ještě dosluhoval, aby kámen
dovezl k osazení. Už ne přímo na stavbu
spolu s vybranou partou kameníků, ale
jen na překladiště u železné dráhy, aby
kámen jeřáby naložily a po cestě va-
gónem zase jiné jeřáby vyložily na vůz
jiném formanovi, který ho dovezl na
stavbu úplně jiným kameníkům, kteří
kámen osadili. Už tehdy, kdy se z lomu
Červenka začaly ztrácet koně, začali staří
šutráčtí dědkové skuhrat, že když došlo
na koně, na lidi jistě také dojde. A to se ta-
ké stalo. Ani ne po padesáti letech by
jeden lom nepoznal. Přijeli montéři
a tesaři a na place postavili velkou halu.
Po nich přijeli inženýři, strojaři a zámeč-
níci s velkými bednami, ze kterých
vytahali strojní díly. Z dílů pak složily
stroje. Nejdřív katr – pilu na kámen. Lom
chvilku fungoval beze změny, jen desky
bylo možné prostě uříznout a nebylo

nutné je složitě kamenicky vysekávat
ze štípaného. Tím odešla parta, která
byla v lomu na desky, a s nimi i parta na
formátování. Jakmile se začalo řezat,
nebylo nutné surovinu složitě hodnotit,
aby z ní deska vůbec byla. Prostě se řízlo
do jakéhokoli bloku a bylo. Tím přestali
stíhat lamači. To pro svou úctu ke kameni
a pro staré pořádky výběru a pro pocti-
vost přestali stíhat krmit stroj, který bez
přestání žral bloky a padaly z něj desky.
Vyřešilo se to ještě snadno. Mistři se pře-
učili na strojmistry, a lamačům byla na-
bídnuata práce za pilou nebo v přípravě.
Místo nich přišla námezdní pracovní síla.
Noční mūra každého závodního. Nekva-
lifikovaní pracovníci, neznalí rituálů
a bez vztahu k práci kterou dělají. Dělají
jen to c musí a to jen, když se na ně někdo
dívá. Surovina se přestává vybírat, takže
nemusí být moudří ani zkušení, stačí
hrubá síla za co nejméně peněz.
Spotřební otroci. Tak zmizeli lamači
a deskaři, kdysi hrdé řemeslo a úzká
specializace vyžadující zkušenosti a sou-
středění. Nyní zcela zbyteční lidé, ze dne
na den, díky pile. Odešli a jejich znalosti
se ztratily. Otec už je nepředal synovi,
který už nebyl kameníkem-deskařem
(a že to kdysi byli páni), ale něčím úplně
jiným.

Pokračování příště.

BIČE 2.ročník
NA HORNÍM HRADĚ
22. května 2022

Nesoutěžní setkání přátel ovládnání a práskání bičem.
Aktuální informace naleznete na www.keltoviny.cz.

Jeňoule a Lad'oule, malí čarodějové z chaloupky uprostřed lesů

Hody, hody, doprovody

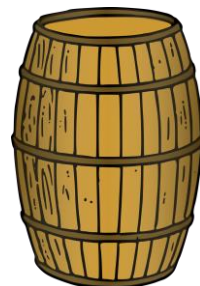
Pohádku připravila Martina Kovářová

Vlastní autorská tvorba redaktorky

K jaru neodmyslitelně patří Velikonoce.

Možná si říkáte, zda takoví čarodějové vůbec vědí, co to Velikonoce jsou a zda je také slaví? Odpovím vám, ano, slaví. Letošní přípravy byly již v plném proudu. „Pomlázky, vajíčka, beránek, mazanec, nádivka...“ Psal Jeňoule seznam, aby na nic nezapomněli. „Nezapomeň na brčálový likér.“ Upozorňoval Lad'oule. Brčálový likér, je nápoj, který nesmí na čarodějných Velikonocích chybět. Každý čaroděj si ho musí vyrobit sám, je to podobný zvyk jako když vaše maminka vaří na zelený čtvrtek špenát. Musejí se nasbírat listy keře brčálovníku, nechat pořádně naložit v ranní rose a přikápnou se trošička nějakého špiritusu. To vše se nechá odležet čtrnáct dní v dřevěném soudku. Nakonec se vše rozmixuje, dá do lahví a vytáhne se až na Velikonoční pondělí. Jeňoule se vydal k jezírku pro brčálovník. A Lad'oule mezitím chodil se džbánkem po paloučku a sbíral ranní rosu. Vše dali do soudku, zavřeli víkem a těšili se až budou moci ochutnat. Do Velikonoc zbýval už jen týden.

„Neotevřeme ten soudek? Neochutnáme? Jen malinkoooo!“ Škemral Lad'oule. „Vždyť přeci víš, že se nesmí nikdy otevřít dřív.“ Lad'oule na to přikývl, ale myšlenky na otevření soudku s brčálovníkem ho neopouštěly. Odpoledne, když se Jeňoule vydal k vrbě pro proutky na pomlázky, Lad'oule neodolal. Otevřel soudek brčálovníkem. „To je vůně, to je vůně, Jeňoulova škoda že nechtěl taky. Když chce, ať si čeká. Vždyť jen maličko ochutnám. Co se může stát?“ Mluvil si sám pro sebe a nalil si trošku do hrnečku. I když likér nebyl ještě hotový a dodělaný, byl výtečný. V tom uslyšel nějaký hluk. To se už Jeňoule vracel s proutky zpět do chaloupky. Honem zabouchl soudek a špinavý hrnek strčil pod postel. Sedl si ke stolu četl noviny, šoupal nohama a dělal jakoby nic.

„No toto?“ Řekl Jeňoule hned jak vešel do chaloupky. „To si ze mě děláš legraci?“ Lad'oule se trošku lekl, že ho Jeňoule prokoukl a začal koktat. Ale Jeňoule mu do toho skočil. „Tak mě pošleš k vrbičce pro proutky a sám si tu sedíš, houpeš nohama a čteš si noviny???“ Lad'oule se trošku zastyděl, ale na druhou stranu byl rád, že ho druhý čaroděj neprokoukl. A hned se dal do díla. Začal zametat podlahu, vymetat pavučiny, dokonce i vyvětral. Jeňoule se dal do pečení beránka. Za chvíli to vonělo po celém lese, že se všem z okolí sliny jenom sbíhaly. Společně pak beránka nazdobili. Jeňoule miloval sušené ovoce a Lad'oule zase čokoládu. Polili tedy beránka čokoládou a nazdobili sušeným ovocem. Vypadal přímo k nakousnutí a taky nádherně voněl. „Ještě obarvit vajíčka.“ Křikl Lad'oule. „A nádivku,“ dodal Jeňoule. Tak bylo hotovo. A už tu bylo Velikonoční pondělí. A jak už to bývá u lidí, tak i čarodějové chodí na koledu. „Kam se letos vydáme na koledu? Co myslíš?“ „No já to nevím.“ Odvětil Lad'oule a Jeňoule na to hned dodal. „Pokud si dobře vzpomínám, loni nás čarodějnice Čadimůra zvala k sobě, má jí přiletět vnučka.“ Přikývli a vydali se na cestu. Pomlázka do ruky a košík na nějaké to vajíčko či dobroty.

Čarodějnice Čadimůra bydlela až na konci lesa. Domeček na dvou kuřích nožkách. Rozbitá okna, ve střeše díra a z domečku se ozýval neustále nějaký randál. Čadimůra nebyla moc dobrá čarodějnice, takže občas někdy něco pokazila či vyhodila z okna. „Vítejte hoši, jen pojd'te dál. Už na vás čekám. Jen vnučka ještě nedorazila. Ale to nevádí. Jen pojd'te, pojd'te. Dám vám něco k snědku a ona se tu mezitím ukáže. Beztak jste z té cesty utrmácení. Bydlíte přeci jen na druhém konci lesa.“ Povídá čarodějnice a už prostírá stůl. Koláče, beránek, mazanec, buchty, pečínka a spousta dalšího. „Jééé.“ Ťukal si Jeňoule na čelo. „Co se stalo?“ „Ale zapomněli jsme si upíct mazanec.“ Než Lad'oule stačil něco říct, povídá čarodějnice. „Hoši já vám kousek nabalím s sebou domů, jen si s tím nelamte hlavu. Sama toho mám dost a ráda se podělím.“ To čarodějové rádi slyšeli. Čadimůra sice neuměla moc čarovat, ale kuchařka byla výborná. Chodili za ní bytosti z celého lesa na její nedělní dobroty. „Ratatatatatata rrrrrr hrrrc buuuum práááásk cink ratatatatatata...“ ozvalo se z venku. Div všem nezaskočilo, jaká to byla mela. Čarodějnice vyskočila radostí.

„Už je tuuu, už je tuuu, právě dorazila.“ A běžela otevřít. Jeňoule a Lad'oule se na sebe podívali, nechápali, co se děje a jedli dál. V tom se ve dveřích objevila malá, copatá, rozježená, pihovatá holka. Roztrhané šaty, každou ponožku jinačí, a dokonce jí z jedné boty čouhaly ven prsty. „Tak to je ona, hoši. Moje vnučka Čadičadi.“ „Těší mě.“ Usmála se Čadičadi a vešla do chaloupky. Potom vyprávěla, jakou měla cestu a jak se jí porouchalo koště a teď vydává tak divné zvuky a jak se k babičce čarodějnici moc těšila. Čarodějnice a čarodějové se doposud neznali. Čadimůra je vzájemně představila. Potom oba vstali a jak se patří čarodějnici i její vnučku vyšlehali pomlázkami, aby ani jedna do roka neuschla. „Hody, hody, doprovody, dejte jedno vajíčko, přišli jsme k vám podél vody, jak vnučko, tak babičko.“ Bylo to velmi hezké odpoledne a když se vraceli domů měli košík plný dobrot. Po cestě domů vyšlehali ještě každou ženskou, co potkali. Víly, ježibaby, a dokonce i jezinky. Jenže sotva se blížili ke své chaloupce, cítili hrozný smrad.

Co se to jen děje, co to tu může tak hrozně smrdět. Když přišli do chaloupky, nestačili se divit. Celá světnička byla zelená. „Lad'oule????!!“ Zamračil se Jeňoule na kamaráda. Ten se chvíli vmlouval, ale nakonec kápl božskou a přiznal, že když byl Jeňoule u vrbičky tak trošku brčálovníku ochutnal. Nemusel to ani říkat a Jeňoulovi bylo vše jasné. Každý čaroděj by totiž měl vědět, že pokud se dělá brčálový likér nesmí se nikdy otevřít dřív jak za čtrnáct dní. Protože, když se brčálovník smíchaný se špiritusem nadýchne vzduchu dřív jak má, hrozí že nabobtná a poté brzy bouchne. Kdyby nemyslel Lad'oule neustále na lumpárny a rošťárny tak by to věděl a nemusela by tu teď být taková zelená pohroma.

Oběma nezbývalo nic jiného než si vzít kýble, hadry a kartáče a vrhnout se na to zelené nadělení. Když chaloupku vydrhli od podlahy až ke stropu, povídá Lad'oule. „Škoda, že to všechno vybuchlo, příště nebudu tak mlsný a počkám až bude likér opravdu hotový. Kdybych do toho soudku nelezl, nemuselo to bouchnout a my si mohli společně na ty Velikonoce přit'uknout.“ „Hele nic není ztraceno!“ Zaradoval se Jeňoule na dně soudku přeci jen troška zůstala, každému na jeden pohárek. A tak si nakonec přeci jen přit'ukli. „Tak tedy hody, hody, doprovody všem!“ Smáli se a pustili se do všech těch vykoledovaných dobrot. Ale nebojte se, všechno nesnědli, něco si přeci jen nechali na příště, protože jedna pohroma dnes stačila. Natož ještě bolavá bříška, to by bylo moc už i na naše čaroděje...

Hranice naší země, druhá část

Článek připravil Martin Štulla

Informace čerpány z internetových stránek zdeneksmida.cz

Pozůstatky starých hranic

Na současných státních hranicích chodíme po horských hřebenech, místy míváme i bažiny nebo příkopy. U hranic, kde stály osady, pozorujeme kamenné snosy, které označovaly pozemky jednotlivých usedlostí. Státní hranice překračujeme na hraničních přechodech, které mnohdy kopírují linie starých obchodních průchodů a cest. V pohraničí jsou rozesety trosky strážních hradů a jiných strážišť. Neposledním dědictvím jsou původní (ručně otesané a zdobené) zemské hraniční kameny, které v současnosti plní úlohu na státní hranici tím, že ji plnohodnotně vyznačují.

Jádro současného státu se vytvořilo ve středních Čechách z kmenového území Čechů, k němuž byla postupně připojována okolní území. Na vývoj měla vliv výhodná poloha české kotliny, ale také mocenské vakuum, které se vytvořilo po pádu Velké Moravy, jejíž součástí Čechy nějakou dobu byly. Přirozené hranice Čech se vytvořily na hřebenech pomezího prstence hor. Zemi původně ohraničoval neosídlený pohraniční les a hranice probíhala ve středu lesa. Hvozď byl prostupný jen několika zemskými průchody. Postupnou kolonizací a potřebou vymezit území proti sousedovi nabírala hranice konkrétní průběh. Morava neměla kolem sebe přirozenou ochranu horských masivů jako Čechy (s výjimkou Bílých Karpat, Beskyd a Jeseníků). Moravskou hranici z větší části ohraničovaly vodní toky.

V průběhu vývoje českého státu prodělaly hranice mnohé změny. V drtivé většině případů byly změny důsledkem vleklých sporů. Spory o hranice a majetek byly nekonečné. Mnohé příčiny sporů lze přičíst nedostatečnému a nepřesnému zaměření a vyznačení hranic panství a pozemků a taktéž i teprve rodícímu se právnímu vědomí.

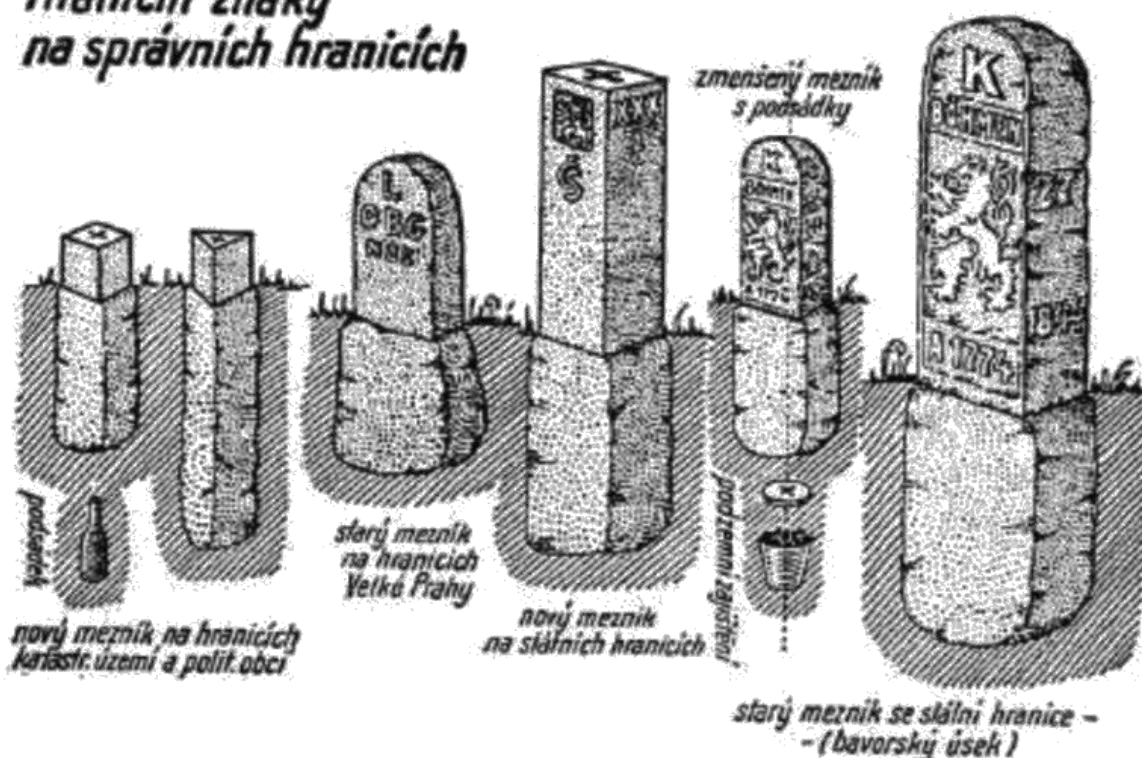
Nejstarší památky

Nejstarší písemnou památkou upravující české hranice je listina císaře Jindřicha IV. z 29. dubna 1086. Dokument obnovuje původní hranice Pražského biskupství, které se shodovaly s hranicemi České říše v 10. století za vlády Boleslava II. Bylo pravidlem, že v popisu dominovalo území Čech a Moravy. Tato území se pak stala oporou dalším panovníkům českého státu a tvořila základ hranic nového Československa.

Kosmas ve své kronice zanechal opis listiny. Hranice Kosmas podrobně popisuje a vyjmenovává všechna území, která mají napříště patřit pod Korunu českou tak, aby bylo zřejmé, kterých oblastí se dotýká české královské právo. K určení hranic Kosmas vychází z lokalit – sídlišť jednotlivých kmenů. Počátek je uváděn v zalesněném horském hřbetu Tuhošť v pohraniční oblasti jižně od Domažlic. Území bylo doménou původního kmene Domažiliců a ve druhém století zde českou kotlinu uzavírala střežená brána. Kosmasův

popis hranic pokračuje na sever do sedleckého a loketského kraje, dále se opírá o Lučany na Ohři, kmen Děčanů v povodí Ploučnice, kmen Litoměřiců sídlící na Labi až ke hřbetu hvozdu a kmen Lemuzů v povodí řeky Bíliny. K určení severních hranic se vychází z rozložení kmene Charvatů ovládajících severovýchodní Čechy až k Litomyšli, Chrudimi, Čáslavi, střednímu Labi, ústí Jizery a také Kladské území, jsou uváděni i druzí Charvati (Bílé Charvatsko). Hranice se dál opírají o střední a dolní Slezsko mezi Kvízou, Bobrou a Odrou, jakož i o území Vislanska až k hornímu Sanu a hornímu Bugu a Styru, těmito toky je pak vymezena východní hranice. Do této struktury zapadají i hranice Moravy na východě, které se opíraly o Bílé a Nízké Karpaty. Levý břeh řeky Moravy pak byl využíván jako přístup k Dunaji. Jižní hranice pokračovaly od řeky Váhu středem lesa Mailberk a přes Šumavu až k výchozímu bodu Tuhošť. Tím se popis hranic v listině uzavírá.

Hraniční znaky na správních hranicích

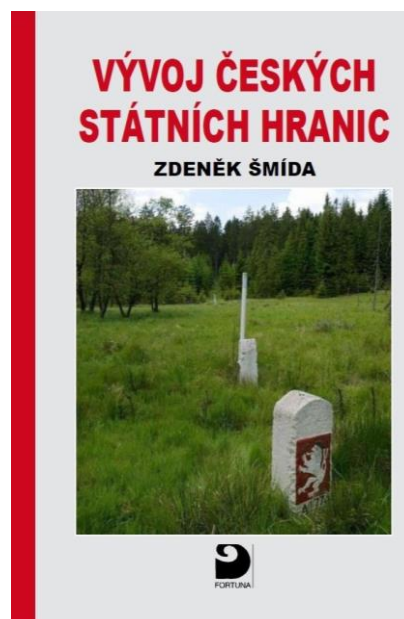

V dobách dávných se zemské i pozemkové hranice a jejich průběh zakresloval do map. Hraniční mapy se vyvíjely od primitivních a nepřesných zákresů až po téměř umělecká díla, kdy nabývaly na přesnosti a dokonalosti. První, alespoň přibližné vyobrazení Českých zemí, zachycují různé středověké mapy Evropy, a to jako součást prostoru střední Evropy nebo většího celku. Kompasové a portulánové mapy ze 14. století přinášejí pro Čechy typický prstenec pásma pohraničních hor.

Autorem nejstaršího zobrazení Čech je Mikuláš Klaudyán. Jeho mapa byla vytištěna v roce 1518 v Norimberku. Z topografického hlediska obsahuje celkem 280 místních jmen sídlišť – v nich 37 královských měst, 52 panských měst, 60 ostatních lokalit a 131 hradů, zámků a tvrzí. Královská města jsou označena značkou koruny, poddanská města obrazem štítu. Jedná-li se o katolické město, je k základní signatuře připojen obraz klíče, nekatolická města jsou označena kalichem. Hlavní cesty jsou znázorněny řadou teček, o nichž se předpokládá, že označují milníky. Hory a lesy jsou vyznačeny stromčkovými značkami, celé území je obklopeno charakteristickým věncem lesů. Z vodních toků jsou zobrazeny jen nejdůležitější řeky (Labe, Vltava, Ohře, Jizera, Orlice a Sázava). Z následujících let jsou známy podobné mapy

Bavor (1523), Polska (1528), Uher (1528), Horních Rakous (1542), Slezska (1561), Saska (1567) nebo Moravy (1568).

Nejstarší známá mapa Moravy pochází z roku 1569 a jejím autorem je Pavel Fabricius. Mapa drží dva primáty – poprvé je na jejím rámu vyznačena geografická síť a také sídla jsou rozlišena značkami devíti kategorií, i když poměrně nepřesně. Mapa ale přesahuje zemské hranice, kromě Moravy zobrazuje i Dolní Rakousy až po Dunaj, mírně zasahuje také do Čech. Mapa zachycuje celkem 532 lokalit, z toho 347 na Moravě. Pro zobrazení terénu autor použil kopečkovou manýru s osvětlením od východu. Lesy jsou zakresleny stromečky, hranice čárkovaně, vodopisná síť je na svou dobu poměrně bohatá. Poměrně velké měřítko bylo zvoleno, aby mapa mohla být využitelná i pro vojenské účely, protože Moravu a Dolní Rakousko ohrožovala turecká armáda. Dokladem toho je i modlitba za uchránění země od nájezdů, která je k mapě připojena.

Přibližně na přelomu 17. a 18. století nastává v kartografii přelom. Jeho principem je zásadní změna ve způsobech pořizování map. Základem kartografie se stává zeměměřictví a nové mapy již jsou zpracovávány za použití měřičských metod, které se dosud používaly jen pro vyměřování pozemků. Známými instituty v procesu reformace kartografie je: Müllerovo mapování z 1. poloviny 18. století, První vojenské mapování (Josefské) z 2. poloviny 18. století, Mapy stabilního katastru z 1. poloviny 19. století, Druhé vojenské mapování (Františkovy) z 19. století a Třetí vojenské mapování (Františko-Josefské) z 2. poloviny 19. století. Mapy třetího vojenského mapování se staly po roce 1918 základem úředních map nového československého státu.

Pokud se budete chtít dozvědět něco dalšího o našich hranicích, určitě navštivte stránky zdeneksmida.cz, kde si můžete i objednat přímo knihu na toto téma.

Chapsy – ochrana nohou

Článek připravila redakce

Informace čerpány z internetových stránek rozumimekonim.cz

Chaps neboli chapajeros pocházejí původně z Ameriky. Někomu se zdají velmi šik, jiným zase připadají příliš bizarní. Kdo je však vyzkoušel, potvrdí vám, že jsou v první řadě velice praktické – a o to jde při jízdě na koni především.

Jednoduchý, ale vychytaný vynález

Severoameričtí Indiáni byli první, kteří dlouho předtím, než Evropané osídlili Nový svět, používali přes své kalhoty cosi na způsob kožených chráničů. Své nohy tak při jízdě terénem a při lovu chránili před trnitými houštinami.

Ke Kristu obrácení honáci dobytka

V 16. století – po objevení Ameriky – přišli do dnešního Mexika a na jihozápad USA křesťanští kazatelé. Zakládali četné misijní osady, které žily převážně z chovu dobytka, z produkce hovězího loje a kůže. Na rozlehlých pláních, kde nebyly ohrady ani ploty mohl být dobytek naháněn a držen jen s pomocí koní. Tímto úkolem misionáři pověřili Indiány obrácené na křesťanskou víru, kterým dali k dispozici koně (ti byli tehdy na americkém kontinentě ještě hodně vzácní). Tito noví honáci pak jezdili ve svém typickém oděvu, k němuž právě patřily kožené chrániče kalhot – chapsy.

Indiánské dědictví

V 16. století dostali prérijní Indiáni od španělského dobyvatele cenný poklad – andaluské a arabské koně. Nejenže se dovezená zvířata rychle přizpůsobila novému prostředí, ale během několika následujících desetiletí se zde i hojně rozmnožila. Jejich křížením a částečnou degenerací vznikl indiánský pony. Indiáni považovali koně za dar z nebes a nazývali je posvátnými psy. Při jízdě na nich nosili kožené kamaše. V průběhu doby byl americký kontinent stále hustěji osidlován. Indiány, kteří chovali stáda dobytka v suchých a opuštěných oblastech jihozápadu, postupně nahrazovali bílí imigranti španělského původu, kteří si říkali vaqueros (honáci). Ti od Indiánů převzali (člověk by řekl přímo obšlehli) kožené chrániče, protože skýtali vynikající ochranu nohou v trnitém a křovinatém terénu.

Pro různé modely různá označení

Kožené chrániče nohavic existují v různých variantách. V Kalifornii, kde jsou horká léta, dávali vaqueros přednost chapsům se zapínáním po stranách, kterým se říkalo calzoneras. Když honáci neseděli na koni, mohli si je nechat až ke koleni rozepnuté pro lepší větrání. Někteří z nich používali také “botas de ala”, které pokrývaly spodní část kalhot a připevňovaly se ke koženým jezdeckým botám. Třmeny mnoha vaqueros byly potaženy silnou kůží a říkalo se jim tapaderos.

V současnosti se většinou nejvíce mluví o minichaps – což jsou krátké kožené chrániče, které získávají stále více na oblibě. Někdy můžeme zaslechnout také název chapslet – ty jsou v Evropě známé pod názvem kamaše.

Na chuť chaps přišli i kovbojové

Kovbojové, následovníci vaqueros, také nosili kožené nohavice. Nazvali je “chaps”, což je zkratka slova chapajeros (chaparreras). Chapajeros je v Mexiku běžné označení pro kožené kalhoty obecně. Kovbojové také chaps zdokonalili a vymysleli nové modely – většinou doplněné užitečnými kapsami: např. “shotguns” byly poměrně úzké, zatímco netopýří křídla čili “batwings” byly naopak široké a chránily i boky koně. Kovbojové ze severozápadu USA dávali zase přednost legginám (jiné označení pro chaps) z ovčí kůže nebo – ještě lépe – z kůže medvědí.

Třásně na některých typech chaps nejsou na ozdobu, ale zabraňují tomu, aby jezdec nezachytil chaps v trnitém křoví a neroztrhal je.

V současnosti jsou chapsy opět v módě

V 70. letech 20. století pronikla do Evropy móda westernového ježdění. Tehdy se zdálo, že přívrženci tohoto stylu ježdění se oblékají dosti výstředně. Praktické využití kožených chráničů chaps si však rychle získala oblibu i v jiných odvětvích jezdeckého sportu.

Stále více příznivců

Chaps, chránící nohavice, jsou velmi užitečné také pro turistické jezdce. Jsou totiž pohodlnější než vysoké jezdecké boty (zejména v létě se v nich noha nepaří) a jezdec je ocení i v případě, když musí z nějakého důvodu jít některé úseky pěšky – chaps totiž ochrání jeho nohy před trnitým houštěm, ale také před otlaky třmenových řemenů při dlouhé jízdě v sedle. Jsou-li chaps dobře promaštěny a udržovány, dokáží ochránit i před deštěm.

Mnozí jezdci nosí chaps, protože se dají natáhnout a stáhnout snáze než jezdecké boty a noha se v nich nezapařuje. Většina profesionálních jezdců, kteří denně jezdí více koní, na ně nedá dopustit a dokáže je náležitě ocenit.

Nejběžnější modely chaps jsou z hladké kůže nebo nubuku a na vnější straně jsou na zip nebo na knoflíky. Nebývají sice nejlevnější, ale pokud se o ně správně staráte, vydrží velmi dlouho.

„In“ jsou v poslední době také tzv. minichapsy

V současnosti se také často můžeme setkat s jezdci, kteří nosí tzv. minichaps. Minichaps jsou dělané na způsob kamaší – sahají obvykle po koleno a nahrazují jezdecké boty. Jsou ale měkčí: noha se v nich tolik nepotí a dají se snadno nasazovat i sundávat. Pod botou se upevňují gumou. Tento druh chaps bývá cenově přijatelný. Obzvláště elegantní modely bývají přizpůsobeny tvaru lýtky a umožňují perfektní přilnutí nohy ke koni.

Existují také šněrovací minichaps, které se dobře přizpůsobují tvaru nohy. Jsou však stále častěji vytlačovány modely se zipem, které se rychleji aplikují.

Čtvrtý díl

Článek připravila *Mária Kalincová*
Vlastní autorská tvorba redaktorky

„Čože? To nemyslíš vážne, že chceš ísť na *tamto*, však?“ Prekvapene, no predovšetkým so strachom v očiach hľadela na jeden z najnebezpečnejších a najdesivejších kolotočov aké kedy videla. Obrovská lavica sa vo veľkej výške rýchlo točila dookola - dopredu, dozadu a do strán. Simone len pri tom pohľade prišlo zle.

„Áno, všetko ostatné je pre deti,“ vysvetlil Tomáš a prevrátil očami. „A tento vyzerá brutálne cool.“

„Teraz ma počúvaj, ty brutálne cool tínedžer,“ ozvala sa keď predýchala prvotný šok, „iba ak s tebou pôjde ocko. Samého ťa nepustím.“

„Zbláznila si sa?“ Michal sa tváril akoby videl ducha. „Na toto ma nedostaneš...“

„Takže -“

„To nie je fér!“ zvolal Tomáš dotknuto. „Nie som predsa malý chlapec, aby ste ma zakaždým museli držať za ručičku.“

„Nejde o to, či si alebo nie, ale o to, že mám o teba proste strach, Tomi.“

„Ale, mami, zabiť sa môžem aj na bicykli,“ otrávene pretočil očami. „A pokiaľ viem, na tomto budem, na rozdiel od bicykla, pripútaný, takže sa mi fakt nemá čo stať,“ zaškeril sa, čím zobral Simone vietor z plachiet.

„Okej, tak tam, pre mňa za mňa, choď,“ kapitulovala. „Ale potom sa nest'ážuj, že ti je zle.“
„Díky, konečne niečo zaujímavé na tejto nudnej dovolenke.“

Tomáš zišiel dolu po schodíkoch celý bledý.

„Užil si si to?“ uštipačne sa ozvala Simona.

„Náhodou, bolo to super,“ slabo sa usmial. „Ale nabudúce tam pôjdem radšej pred večerou.“

„Ty tam chceš ísť aj nabudúce?“ Prekvapenie v maminom hlase bolo neprehliadnuteľné.

„Jasné. Je to pecka.“

„Skvelé,“ zahundrala si popod nos. „A čo teda teraz? Ideme už na izbu?“

„Mohli by sme sa ešte poprechádzať, nech sa unavia,“ navrhol Michal.

„Ja chcem cukrovú vatú,“ drankal Jurko.

„Aj ja!“ Lucka nemohla ostať pozadu.

„Cukor pred spaním? Toto nedopadne dobre,“ povzdychla si Simona, no zamierila k predavačovi s cukrovou vatou. „Ale kúpim vám iba jednu, rozdelíte sa s ňou.“

A dobre urobila. O pár minút Lucka držala v ruke tú najväčšiu cukrovú vatú akú kedy videla.

Cestou do apartmánu stretli niekoľko stánkov s rýchlym občerstvením, palacinkami a podobnými dobrotami, pri ktorých sa Simone zakaždým zbíhali slinky, ale odolala. Nemôže jesť tak často, veď už teraz pribrala dvakrát toľko ako pri predchádzajúcich tehotenstvách. Napokon, bude mať ešte dostatok času všetko vyskúšať.

Kým Lucka s Jurkom konečne od únavy odpadli, bolo niečo po jedenástej. Jediné po čom Simona v tej chvíli túžila bol pohár vína na balkóne. Na to si ale musí nechať zásť chuť.

Simona sa napriek očakávaniam prebudila príliš skoro. Slnko sa pomaly šplhalo na oblohu, no Michal aj deti ešte spokojne odfukovali. Vedela, že už nezaspí. Vstala, vykonala základnú rannú hygienu a presunula sa do kuchynského kútika. Postavila na kávu a zatiaľ čo čakala, kým voda zovrie, narýchlo prelistovala časopis, ktorý si kúpila na Slovensku tesne pred odchodom. Okrem pár článkov v ňom ale nenašla nič zaujímavé, tak ho odložila s tým, že sa k nemu dostane neskôr.

Ešte v pyžame, s horúcou kávou v ruke si sadla na balkón. Užívala si ticho navôkol a kochala sa pohľadom na more v diaľke. Uvedomovala si, že takáto pohoda jej nevydrží dlho, bolo len otázkou času, kedy sa jedno z detí zobudí a bude po pokoji. Ale dovtedy si ju rozhodne vychutná.

„Kedy sa už pôjdeme kúpať?“ Lucka sa netrpezlivo vrtela na stoličke a z jej chleba so syrom ledva ubudlo.

„Luci, najprv raňajky, potom vás poriadne nakrémujem, nachystáme si veci na pláž a až potom pôjdeme.“

„Zase krémovať?“ Tomáš otrávene pretočil očami. „To sa to fakt bez toho nikdy nezaobíde?“

„Nie. Ak nechceš trpieť ako vlni po kúpalisku, tak sa nakrémovat' musíš. Pri mori je slnko oveľa agresívnejšie.“

„Chápem,“ zahundral. „Vždy dosiahneš svoje.“

„Som hladný,“ zabručal Tomáš len čo vyliezol z vody a zvalil sa na jednu z osušiek. „Čo máme jesť?“

Simona odtrhla zrak od rozčítaného článku v časopise a na chvíľu sa zamyslela. „Ešte zostalo nejaké ovocie a myslím, že je tam aj kúsok bábovky, čo som piekla na cestu.“

„To nechcem,“ pokrútil chlapec hlavou. „Dal by som si normálne jedlo. Veď už bude obed, nie?“

Simona hodila rýchly pohľad na hodinky na zápästí. „Ešte nie, je len jedenásť. Ale vieš čo? Dostaň z vody ocka s Luckou a Jurkom a môžeme sa ísť niekde najesť. Aj tak je teraz najhoršie slnko, mali by byť niekde v tieni.“

„Okej,“ zašomral Tomáš a trochu neochotne sa zodvihol.

„Lucka, zase špagety? Nechceš si dať len polievočku?“

„Nie. Chcem špagety. Alebo pizzu.“

„Fajn, to radšej tie špagety... Jurko, a ty? Dáš si tiež špagety? Lucka ich sama nezje.“

„Nie. Ja chcem mäsko s lyžkou.“

„No výborne,“ vzdychla si Simona. *Nikdy sa na ničom nezhodnú.* Odložila jedálny lístkok a obrátila sa k manželovi. „Takže Tomášovi tie kuracie nugetky, Lucke špagety a Jurkovi kura s ryžou. Ty si objednaj čo chceš, ja budem dojedať.“

Čo iné jej zostávalo? S týmito radosťami rodinnej dovolenky predsa musela počítať.

„Nevládzem sa ani pohnúť,“ sťažovala sa Simona cestou naspäť na pláž.

„Tak načo si to dojedala?“ zašomral Michal. „Mala si si objednať pre seba a to nechať tak“

„No jasné, tvoja logika. Prepáč, ale nemáme toľko peňazí, aby sme ich vyhadzovali za jedlo, ktoré skončí v koši.“

Michal len niečo nezrozumiteľne zamrmlal a sledoval Lucku s Jurkom, ktorí sa okamžite rozbehli k veciam. Schmatli z piesku nafukovačky a zamierili k vode.

„Stojte, vy dvaja,“ zabrzdila ich Simona. „Musím vás prekrémovat', ak chcete ísť do vody. A to platí aj pre teba, Tomáš.“

„Ježišikriste,“ zaskučal chlapec. „Nemôže to stačiť natriet' len raz?“

„Bohužiaľ, nie. A desať minút ešte vydržíte, nie?“

„Ostáva mi niečo iné?“

„Nie.“

„Dobre vieš, že krémovanie fakt nenávidím,“ hundral Tomáš ďalej. „A stále ma do toho nútiš.“

„Lebo mi ide o tvoje dobro. Alebo si myslíš, že ma to baví? Do všetkého vás naháňať, neustále na vás dávať pozor a smažiť sa na slnku v tomto tu?“ Ukázala na svoje brucho a vzdychla si. Takto si posledné týždne pred pôrodom nepredstavovala. Ale čo by neurobila pre svoju rodinu? „Tak skús na chvíľu prestať šomrat' a urob aj ty niečo pre to, aby sme si túto dovolenku trochu užili.“

Popoludnie ubehlo pomerne pokojne. Simona si na pláži striedavo čítala, piekla s Luckou pieskové koláče a v rámci možností sa s deťmi šantila vo vode. Popritom dávala jedným

očkom pozor na Tomáša, plávajúceho obďaleč. Neskutočne mu závidela tú voľnosť, s akou sa zakaždým hodil do vody a niekoľkými zábermi sa od nich vzdialil.

Keď sa priblížil čas odchodu do apartmánu, opäť musela vynaložiť veľké úsilie aby deti dostala z vody. Napokon sa jej to podarilo a krátko pred pol šiestou kráčali spolu na izbu.

„Luci, Jurko, do sprchy,“ zavelila. „Tomáš s očkom vyvešajte na balkón mokré uteráky a uvarte kávu. Keď sa osprchujeme a trošku si oddýchneme, pôjdeme sa najesť. Hej, Luci, počkaj, tie plavky máš plné piesku...“

O desať minút bola kúpeľňa pod vodou, Simona mokrá ako myš, ale mladšie deti boli úspešne osprchované. Kým sa opláchla ona, stihli jej na striedačku vbehnúť do kúpeľne obe deti.

„Mami, treba mi čúrať,“ nervózne zabručal spoza dverí Tomáš. „Aj sa osprchovať, tá soľ mi vadí.“

„Vydrž minútku, hneď som vonku.“

Schytila jeden z uterákov, utrela najväčšiu vodu, aby sa v kúpeľni nikto nezabil, hodila na seba plážové šaty a vyšla von.

Mala toho dost. A to bol len začiatok.

Prekliate prázdniny.

Pokračování příště...

Básničky

pro všechny lidičky

Píseň meluzíny

Báseň napsala Kristýna Strnadová

bloudili městem až našli směr
kam vítr odnáší všechna přání
tajný šepot jim připomněl
před zkázkou nic je nezachrání
pouliční lucerny vrhaly stíny
zpívali písně meluzíny
šli tam, kam se jim chtělo
jako jedna duše, jedno tělo

Sedmikrásky

Báseň napsala Jana Kolářková

Malé sedmikrásky,
to jsou ale krásky,
bílé lístky okvětní,
vítr lehce rozvlí.

Už slunečné jaro přišlo,
ty malé krásky probudilo,
ve vánku je pohupuje,
sluníčko jim paprsky ukazuje.

To jsou ty sedmikrásky,
co skrývají v sobě moc lásky,
mají úsměv na tváři,
když sluníčko na ně září.

Sledujte nás i na internetu:

www.keltoviny.cz

www.historiepraskanibicem.cz

Kamenická tradice v Čechách a na Moravě

Článek připravil Bc. Adam Rosa

(Pozn. red.: autor je badatelem v oboru etnografie kamenického řemesla)

Je málo známým faktem, že součástí lidové tradice jsou i tradice řemeslné. Tradiční etnografie se orientuje na zvyky a tradice spojené se zemědělstvím, majoritní činností obyvatelstva. K těmto zvykům bývají přiřazena lidová řemesla jako oblast výroby potřeb pro domácnost a zemědělství, stavby domů a dvorů nebo zpracovávání surovin. Řemeslné tradice jsou přitom mnohem bohatší, mají svoji kulturní i pracovní rovinu, jsou spojeny s písněmi, pořekadly, specifickým jazykem, ale také se zvyky, svátky a tradičními rituály. To, co dnes vnímáme jako tradiční, nebo lidové se zakládá na zvycích pravěkých a středověkých, utvářelo se po třicetileté válce a bylo dohotoveno v devatenáctém století. Tak platí i pro tradici kamenického řemesla.

V Čechách a na Moravě je tradice řemesla velmi stará, přestože se v různých historických dobách vytrácí a zase se vrací. Elementu ryze českého v ní ale mnoho nenajdeme. Kamenická tradice na našem území se utvářela pod vlivem kamenictví vyspělejšího. V úplně nejstarších dobách byly dvěma rozhodujícími vlivy Řím a Konstantinopol. Římská kultura a tradice sem tlačila vlivem Francké říše, kultura východní zase vlivem říše byzantské. Jak mů-

žeme vidět na historii sázavského kláštera, ačkoli francouzské vzory a římské vzory byly uznávány za nedostižný vrchol, přesto by se zdejší stavitelé raději orientovali ke kultuře byzantské, více slovanské a méně přísné. Tento rozpor byl, jak víme vyřešen ve prospěch římské moci a frankoněmeckého vlivu a nastal u nás sloh románský. Sázavský klášter byl vypálen a tamní výtvarná huť zanikla. Přesto se první záchvěvy řemeslné tradice vlastní podařilo uchovat, především ve smyslu rozvoje českého řemesla vůbec. Tyto první záchvěvy se pak rozvíjely pod cizím vlivem. Českým králům byli vždy bližší Vlaši, ale povolávat do svého království se nebáli ani obyvatelstvo německé. Pod italsko-německým vlivem se u nás rozvíjel sloh románský a ranná gotika, i když i zde máme doklady o tradici českého řemesla, například portál kostela v Zábouří. Ultimátním rozvojovým impulsem pak by francouzský vliv za Lucemburků, ztělesněný v osobě Matyáše z Arrasu, jehož huť na našem území působila do doby, než zde vznikla huť Parléřovská. Od té doby se datují kontinuální dějiny tradice kamenického řemesla na našem území. Hned na začátku těchto dějin zažívá řemeslo obrovský boom během gotiky, tento růst nepřestává nabírat na intenzitě během renesance a baroka a je završen

v devatenáctém století po průmyslové revoluci, kdy se řemeslná tradice začala měnit a zanikat vlivem strojního zpracování. Po celou dobu je živel český a moravský pod výrazným vlivem italským, německým a francouzským, díky výrazným osobnostem ovšem dosahuje vlastních výšin a originality.

V českých zemích se tradiční kamenická řemesla dělí podle materiálů, z nichž nejvýraznější představuje škola pískovcová a škola žulová. Obě tradice jsou od sebe zřetelně odděleny, profesním chováním, skladbou nástrojů, pracovními postupy, slangem i kulturním chováním. Obě části jsou také reprezentovány vzdělávacími ústavami. Tradice pískovcového kamenictví je reprezentována SPŠ Kamenickou a Sochařskou v Hořicích v Podkrkonoší, tradice žulového kamenictví je reprezentovaná SOU Kamenickým v Lipnici nad Sázavou, ke které patří ještě přidružená pracoviště a je familiárně zvaná Akademie v Žulové. Na našem území bychom našli ještě další tradici mramorového a vápencového kamenictví, méně rozvinutou, a další tradice spojené s kamenem jako je kamenářství a brusičství.

Tradice pískovcového kamenictví se neomezuje pouze na podkrkonoší, ve kterém se těží široká škála přírodního pískovce, ale je zde nejvýraznější a mísí se ostatní lidovými zvyky. Vyskytuje se všude tam, kde se vyskytuje pískovec. Od žulové tradice ho lze snadno rozpoznat skladbou nástrojů, neboť kameník školy pískovcové bude mít mnohem ostřejší hroty na svých nástrojích, také s sebou bude jistě brát více dlát a zubáků. Tradice pískovcového kamenictví se více orientuje na sochařství a restaurování (s ohledem na měkkost materiálu).

Tradice žulového kamenictví se také neomezuje pouze na Posázaví, ale vyskytuje se všude tam, kde se nachází kvalitní žula. Výrazná je také v Orlických a Jizerských horách a na Moravě. Žulový kameník se vyznačuje tím, že má nástroje s tupým úhlem, a má jich s sebou mnohem více, protože jich také mnohem více spotřebuje. Výroba ze žuly se orientuje na zdící prvky, architektonické díly a hřbitovní architekturu. Jejím hlavním posláním je tedy pevnost, důstojnost, a hlavní používanou technologií je broušení a leštění.

Tradice mramorová a vápencová se v našich zemích příliš nevyskytuje, případně není pojímána jako samostatná škola, neboť jde o aplikaci běžných postupů kamenického řemesla na lokální tradici. Stejně tak se na našem území v podstatě nerozvinula tradice břidlicová nebo rulová, ačkoli břidlice i rula se zpracovávají, jedná se o lokální surovinu. Tradice vápence a mramoru se u nás vyskytuje v malých lokalitách na Moravě, v Krkonoších a ve středních Čechách, při těžbě dané suroviny. Bohatší tradici bychom mohli najít ve Slivenci u Prahy, který po několik set let sloužil jako zdroj červeného mramoru pro stavby a uměleckou práci, podobnou ale novější tradici bychom mohli nalézt v Supíkovicích, opět lokalitě tradičního zdroje mramoru. Nelze také nezmínit, že až do přelomu gotiky a renesance se česká kamenická tradice utvářela po italském vzoru na základě vápence a mramoru, běžného v obdivovaném Římě, přičemž v našich podmínkách byl nahrazován opukou. Základy středověkého kamenictví tedy náleží ke tradici školy mramoru, která sahá až do antiky.

Další tradice spojené s kamenem a se zemí bychom našli v oblastech těžby kovů, těžby uhlí nebo těžby drahých minerálů. Případně v oblastech těžby minerálních surovin, jako jsou pískovny, hlínky, vápenice a podobně. V bývalých horních městech českého království jsou pevně uchyceny tradice hornické, ať už se zde těžily kovy nebo jiné nerosty. V různých krajích lze nalézt regionální specialitky spojené s těžbou místních surovin, jako je zpracování prachovce v prachovských skalách, nebo stavby z kopaniny (zlomkové kopané suroviny). I sem ale čas od času zavane vliv školy pískovcové, žulové nebo mramorové. O jejich specifických znacích, zvycích a tradičních rituálech si povíme zase příště.

Kamenická Huť a Hrad Pecka srdečně zvou k návštěvě:

Výstava Lapidárium

01.04. 2021–31.10. 2023

Výstava současných plastik z kamene a dalších přírodních materiálů. Výstava je pohyblivá, v jejím průběhu sochy mizí a objevují se nové, ostatní mění pozice. Lapidárium hradu Pecka ožilo a zdobí hrad uměleckými pracemi různých autorů. V roce 2022 představují svou tvorbu: Vít Ryška, Martin Skala, Jan Škubal, Lukáš Řezníček, Alícia Sopková, Jiří Merčák a Adam Rosa. Všechna vystavená díla jsou na prodej. Výstava je přístupná na prvním nádvoří hradu a v přilehlých prostorech, zdarma pro všechny zájemce o netradiční zážitek.

Prokletí pocestného

19. část

Příběh napsal a připravil Jiří Šulc

Nejprve vzduch prořízl Kessarův ostrý rozkaz. Zpoza domů se ozývaly výkřiky a ržání koní. Pocestný zůstal na střeše a vypouštěl do toho zmatku šípy. Ale pokaždé, než vystřelil, několikrát napnutým lukem namířil na jiné místo. Došlo mi, že míří na pohybující se cíle. To muselo být čím dál těžší, neboť dělal mezi výstřely stále delší přestávky. Nakonec nechal luk ležet na střeše a seskočil ze střechy dolů s rukou na jílci meče.

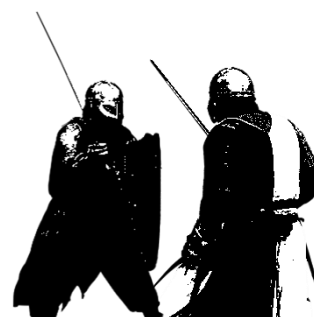
Chvilí jsem nevěděl, co si počít. Udělal jsem víc, než se ode mě čekalo. Nevěděl jsem, jak ještě pomoci v boji proti banditům, a přitom se nenechat zabít. Ale pak záře ohně zesílila. Uslyšel jsem praskání dřeva a slámy. Ti bastardi zapálili domy! Myšlenky na skrývání jsem zapudil. Když ve vesnici vypukne požár, je při hašení potřeba každá ruka, bez ohledu na zuřící bitvu. Rozběhl jsem se vstříc křiku a žáru.

Když jsem se dostal na místo, oheň už prudce sálal z několika domů. Vesničané neztráceli čas a plameny na střechách polévali vodou nebo na ně házeli lopatami vlhkou hlínu. Zahlédl jsem Horthase, jak vede zástup dětí a starců do úkrytu ve své hospodě. Mezi bandity panoval zmatek. Pocestný jich ze střechy nestihl strelit moc a některé svými šípy připravil o koně, včetně jejich vůdce Kessara. Ten ničema se musel dobře krýt za svými

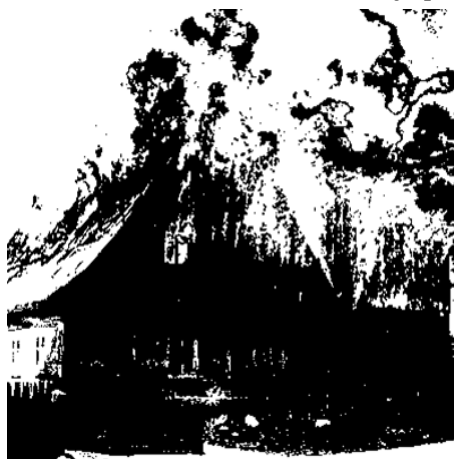
vlastními lidmi, jinak by byl určitě zastřelen jako první. Občas jsem zaslechl, jak křičí rozkazy odněkud z bezpečné vzdálenosti od Pocestného meče. Ale přesto nedokázal své muže seskupit. A nebylo divu, neboť přeživší bandité měli co dělat, aby si zachránili vlastní kůži. Pocestný mezi nimi skákal jako liška mezi slepicemi v kurníku. S mečem v jedné ruce odrážel i rozdával úderů a pochodní v druhé ruce plašil koně. Několik vesničanů, převážně mladíků, mu pomáhalo tak, že na lupiče útočili cepy, kosami a vidlemi.

Nebyl, ale čas boj dlouho pozorovat. Bylo třeba dostat po kontrolu oheň. Vydal jsem se k nejbližší skupině hasících vesničanů. Nošení věder vody od studny a ze sudů u okolních domů trvalo dlouho, proto většina házela lopatami na oheň hlínu a vidlemi hnůj. Kdo neměl žádný nástroj, používal vlastní ruce. Jakmile jsem k nim doběhl, objevila se žena s několika lopatami v náručí. Rozdala je lidem okolo, a i na mě se dostalo. Pevně jsem sevřel násadu a dal se do práce. Nikdo poblíž se neptal, kde jsem celou dobu byl ani odkud se беру. Na řeči nebyl čas. Avšak kdykoliv jsem měl příležitost, otočil jsem hlavou k vřavě za sebou. Nebylo pro mě možné ignorovat zvuky boje, potřeboval jsem vědět, jak se bitva vyvíjí.

Vesničtí mladíci stále útočili na bandity svými nástroji. Bylo poznat, že nejsou cvičení k boji, ale dokázali je aspoň rozptylovat. To bylo důležité, jinak by se všichni najednou vrhly na Pocestného jako hejno vos. Bandité byly sice zkušenější, ale byli to spíš rváči a násilníci, zvyklí na týrání slabých a bezbranných. Neočekávali, že se jejich oběti budou bránit. A neuměli bojovat jako jednotný celek, i přes rozkazy, které na ně štěkal jejich velitel. Pomalu ztráceli převahu. Díky dlouhým násadám svých improvizovaných zbraní dokázali vesničané dokonce i strhnout některé bandity z jejich koní na zem. Jeden takový pod svým koněm rychle zemřel, když mu splašený hřebec svým tvrdým kopytem šlápl na krk.

Avšak pro ty, kteří bojovali s ohněm jakoby bandité ani nebyli. I když bylo jasné, že z domů mnoho nezbyde, museli jsme plameny zadusit. Požár se zatím nešířil dále do vesnice. Domy byly schválně postaveny poměrně daleko od sebe a bojující se staraly o to, aby bandité nezapálili další. Ale nikdo nikdy neví, kam až se může dostat jedna zbloudilá jiskra. I ta by stačila na zažehnutí jedné ze slaměných střech. Mokrý hlína pod nohama začínala docházet, ale s tím vesničané počítali. Brzy dorazilo několik mužů s vědry plnými bláta nasbíraného na druhém konci vesnice, a dokonce i s trakařem plným hnoje. Práce to byla špinavá a úmorná. Z žáru jsem se příšerně potil a kvůli kouři mi slzely oči. Ale zdálo se, že všechna dřina přináší ovoce. Oheň úplně pohltit celý dům, ale nepřeskočil na žádný jiný poblíž. Jakmile bylo jasné, že požár už udrží pod kontrolou jen pár lidí, odběhl jsem k několika dalšími vesničany pomáhat jinam. Po cestě jsem se rychle rozhlédl kolem

a napočítal 5 hořících domů. Kolem všech se různé velké skupiny vesničanů úmorně snažily zabránit šíření požáru. To se zatím dařilo, ale nesměli polevit. Sám jsem se znovu dal do práce, když jsem se ocitl před dalším stavením zachváceným plameny. Poznal jsem v něm Evosův dům. Starý farmář byl stál pochopitelně nejbliž požáru a ze všech sil se snažil, aby z jeho domova zůstalo co nejvíc. I když musel vědět, že je to marné. On a alespoň dalších 5 rodin bude zítra bez střechy nad hlavou. Na chvíli jsem zahlédl jeho vrásčitou, zpocenou tvář. Udržoval si odhodlaný výraz, jako bojovník čelící nepříteli, kterým

byl neúprosný živel. Ale přesto bych přísahal, že jsem spatřil pár jeho slz. Stoupl jsem si vedle něj a pustil se se svou lopatou do díla. Nic jiného se nedalo dělat.

Byly jsme všichni tak soustředění na práci, že jsme si málem nevšimli blížícího se nebezpečí. Ze všech stran se na nás valilo příliš mnoho hluku. Vesničané i bandité křičeli, zbraně chřestily a koně ržáli. Naštěstí jsem postřehl, že jeden z těch koní se ozývá až příliš blízko za zády mé skupiny. Když jsem se ohlédl, spatřil jsem, že na tom koni sedí jeden z banditů a řítí se přímo na nás. Hrůza ve mně ještě vzrostla, když jsem ho poznal. Byl to Kessar, vůdce banditů. Musel naskočit na jednoho z koní, který přišel o jezdce. Vypadalo to, že nechává své lidi napospas osudu a sám prchá z bojiště. Svou šavli měl však připravenou v ruce a v očích vražednou nenávist. Chtěl si po cestě seknout do několika vesničanů, aby ulevil vzteku.

Zakřičel jsem „Pozor!“ ale jen někteří si toho všimli. Malá část skupiny si začala hledat úkryt, ale většina pokračovala v práci. Zvláště Evos byl při práci jako posedlý. Celý svět se pro něj smrskl na jeho domov stravovaný plameny. Kessar jel přímo na mě z mého pravého boku a bylo jasné, že až padnu, Evos je další na řadě. Musel jsem něco rychle udělat a pokoušet se starého farmáře odtáhnout mi připadalo marné. Udělal jsem tedy to, co jsem dělal doposud. Nabral lopatou pořádnou hroudu mokré hlíny a mrštil jí. Tentokrát však na příjíždějícího banditu. Vlhká hrouda se Kessarovi rozplácla na hrudi a část bláta mu vystříkla i do obličeje. Kvůli tomu se naklonil dozadu a nechtěně přitom trhl uzdou. Jeho kůň musel být už tak vyplašený z okolního zmatku a ohňů, že ho k poslušnosti nutila jen zuřivá vůle jeho jezdce. S tím byl teď konec. Kobyla prudce trhla hlavou, postavila se na zadní a vůdce banditů z jejího hřbetu spadl na zem do bláta. Svobodná pak pelášila tryskem pryč.

„Tak, a dost!“ zařval Kessar vzteky, když se zvedal na nohy. To už k němu obrátili zrak všichni okolo. Plášť měl přehozený přes hlavu a kvůli tomu vypadal trochu legračně. Jakmile si ho přehodil zpět na záda, z jeho výrazu čirého hněvu bylo vidět, že legrace skončila. A svou ostrou šavli měl pořád v ruce.

„Už toho mám všeho dost! Podělanýho vandráka, podělanýho fojta i celý týhle podělaný díry!!!“

Pokaždé, když jsem ho viděl, se choval chladně. Nebylo dobré znamení, že teď tak zuřil. Pak se trochu vzpamatoval a podíval se, kdo ho to zasáhl. Hned bylo jasné, že mě poznal.

„Tak tos byl ty! Za tohle zaplatíš! Zaplatíte všichni!“

Stejně jako ostatní lidé okolo jsem vzal svůj nástroj do ruky tak, abych se jím mohl bránit. Byla nás proti němu přesila. Když jsem se však ohlédl za sebe, viděl jsem, jak vesničané pomalu a vyděšeně ustupují. Neměl jsem jim to za zlé. Byli zvyklí se toho muže bát a teď vypadal hrozivěji než kdy dřív.

Kessar se rychle přibližoval. Už jsem se chtěl dát na útěk, když v tu se ozvalo „Hej, ty pse!“ a všichni, včetně rozzuřeného bandity, se ohlédlí vlevo. Stál tam Horthas, zpcený a špinavý jako my všichni, ale mnohem statečnější. V tváři měl hněv a v rukou vidle, kterými mířil na Kessara.

„Tady jsi skončil! Koukej odsud mazat, nebo budeš litovat!“ hrozil mu. Snažil se vypadat hrozivě a dařilo se mu to lépe, než bych čekal. Určitě ale věděl, že nepřemůže banditu sám. Spíš se snažil dodat odvahu ostatním.

„Ale, do řiti s tím!“ řekl Kessar a vydal se Horthasovi vstříc. „Prostě teď trpím nutkáním

někoho zabít. Tak proč ne tebe, krčmáři? Říkáš si o to, máš to mít.“

„Zůstaň stát!“ poručil, ale Kessar se nezastavoval. A tak náš statečný hostinský stál a čekal, co se stane.

Nikdo z nás nic nedělal. Tak musel Horthas jednat sám. Bodl vidlemi směrem na banditovo břicho. Kessar se tomu jednoduše vyhnul, udělal krok dopředu a sekl. Horthas upustil vidle. Chytl se za své hrdlo, ze kterého začala stříkat krev. Nemohl jsem věřit vlastním očím. Po chvíli s chrčením padl k zemi, kde se dál svíjel. Přestal jsem dbát veškerého nebezpečí a vrhl se k němu.

Kessar se otočil, spatřil ostatní vesničany a došlo mu, co udělal. Horthasova smrt je měla ještě víc vyděsit. Ale dosáhl pravého opaku. Byli rozzuřeni. Vzali vše, co měli po ruce a s hlasitými nadávkami šli svého milovaného souseda pomstít. Volali i další lidi v dohledu na pomoc. Kessar byl na rozdíl od nich sice bojovník, ale tolik lidí najednou nemohl sám porazit.

Než stačili něco udělat, objevil se na scéně další bandita na koni. Byl to Filtz, s úlomkem šípu stále zapíchnutým v noze. Hodil dýku po nejbližším z vesničanů, aby je zpomalil. Pak svému veliteli podal ruku. Kessar ji chytil naskočil na koně. Tryskem jeli společně pryč z vesnice.

„Tohle není konec! Uvidíte!“ stihl ještě Kessar zakřičet, než zmizeli ve tmě.

Ale já to v tu chvíli nevnímám. Neviděl jsem, jak odjíždí. Byl jsem u Horthase a sledoval, jak z něj vyprchává život. Snažil jsem se jeho krvácení zoufale zastavit i dlouho poté, co už přestal dýchat. Nevím, jak dlouho jsem klečel u jeho těla a volal jeho jméno.

Že je skutečně pryč jsem si připustil až následující ráno.

Pokračování příště...

Lesní kletba

*Článek připravil Kamila Prášková
Vlastní autorská tvorba redaktorky*

Našlapovala tiše a obezřetně. Nechtěla, aby si jí všiml. Plížila se za ním už dobrou půldruhou hodinu. Co vůbec dělal v Zakletém lese? Procházel se tu jako bezstarostné dítě s písničkou na rtech. Jenže v lese se pohybuje spousta zlovolných stvoření s neutuchajícím hladem. Byli tu takoví, co by toho mladíčka slupli jako jednohubku.

Lidé se lesu odnepaměti vyhýbali. Tak co tu pro všechny bludičky dělá? Copak nezná temnou kletbu, která se šíří mezi stromy, vsakuje se do půdy a vlní se v lesním potůčku? Copak neslyšel pověsti o tvorech temnot, kteří vyjí v hlubinách a hrabou se zpod kořenů věkem zkroucených dubů?

Mladík se zastavil, odhrnul si z čela kučery plavých vlasů a zahleděl se vysoko k nebi. Les byl tu tak hustý, že žádné nemohl vidět. Přesto to vypadalo, jako by si se zájmem prohlížel něco překrásného. Rty se mu zvlhnily v tak zasněném úsměvu, až ji to donutilo zvednout oči ke korunám stromů. Neviděla však víc než ve větru se třepotající listoví vytvářející temnou hradbu slunečním paprskům. Vždycky si přála spatřit slunce.

V tom ji něco chytlo za paži. Vyděšeně sebou trhla a vší silou se pokusila ruku ze sevření vyškubnout. Útěk, úkryt, to bylo jediné, nač dokázala myslet.

„Jen klid, já ti neublížím,“ ozval se konejšivý hlas. Překvapeně ztuhla a konečně pohlédla do tváře svému vězňovi. Byl to ten mladík, kterého před chvílí pozorovala. Tmavě zelené oči se na ni vesele smály. „Ty jsi ale liška podšitá. Plížíš se za mnou už pořádně dlouho,“ oslovil ji.

Polkla. Takže nebyl tak bezstarostný, jak si myslela. Zřejmě celou dobu pečlivě sledoval okolí. Nikdo ji neviděl, když si to nepřála. Aspoň si to myslela... Do teď.

Mladík si ji přátelsky změřil. „Jakpak se jmenuješ?“ zeptal se zvědavě.

Uhnula pohledem. „Na jménu nezáleží.“

„Hm,“ zamnul si bradu. „Tak proč mě sleduješ?“

„Protože jsi člověk,“ řekla, jako by se tím vše vysvětlovalo.

Povytáhl obočí. „No a?“

Povzdychla si. „Člověk potulující se po Zakletém lese se nevidí každý den.“

Usmál se. „Takže tě hnala zvědavost?“

Zamyslela se. Mohla by to na ni určitě svést. Zvědavost v tom byla taky. Ale i něco jiného. Olízla si rty, což dělala, když byla nervózní. A pak přikývla: „Ano, zvědavost.“

Pustil její paži. „Já jsem Rafael, jak se jmenuješ ty?“ zeptal se přátelsky.

Musí mu strašit ve věži, pomyslela si zmateně. Není přece možné, aby byl tak důvěřivě naivní, že ne?

„Řekla jsem, že jméno není důležité,“ odsekla.

„Tak já ti budu říkat Netykavka,“ pokrčil rameny.

„Cože?“ vyprskla rozčileně.

Zazubil se. „Hodí se k tobě.“

Uraženě si zkřížila ruce na prsou. Jak si může dovolit dát jí jméno? On takový lehkovážný kdoví kdo! A ještě Netykavka?!

„To jsi mi nemohl dát nějaké hezčí jméno?“ vyrazila ze sebe a vztekle kopla do pařezu.

„Hodí se k tobě,“ trval Rafael na svém. „Co vůbec děláš sama uprostřed lesa?“

„Mohla bych se tě zeptat na to samé,“ odsekla.

Rozhlédl se kolem. Nacházeli se v jedné z nejhlubších částí lesa. Stromy tu rostly blízko při sobě a jejich koruny vytvářely clonu před slunečními paprsky. Panovalo tu neustálé přítmí, ve kterém se dařilo vlhku a plísni. Na širokých kloboucích hub se živili tlustí červi. Nebylo tu moc jiných zvířat, a jestli ano, tak se nedaly vidět.

Znovu se vrátil pohledem k ní, té podivné dívce. Byla drobná, špinavá od hlíny a vypadala, jako by se pár týdnů pořádně nenajedla. Uhlově černé vlasy se jí rozcuchané vlnily kolem tváře. Rty měla stažené do zlostné přímky. Ale její oči... Bylo na nich něco neobyčejného. Odrážely se v nich příběhy. Najednou měl mysl plnou podivných lesních tvorů, viděl obří pavouky s rudýma očima šplhající po kmenech stromů, krásné tanečnice na břehu potůčku tančící a chichotající se, černé psy s ostrými zuby prolezlými červy...

„Ne!“ pronikl k němu ostrý výkřik. Někdo mu cloumal s rameny. Trvalo ale pár dalších vteřin, než se obrazy vytratily a on před sebou uviděl její zděšenou tvář. „Netykavko,“ vydechl omámeně. „Tvoje oči... Viděl jsem...“

Pustila jeho ramena a odstoupila pár kroků zpět. „Promiň, nedělám to schválně,“ sklopila smutně hlavu.

Zmateně na ni hleděl. „Ty jsi taky zakletá?“ zeptal se po chvíli.

Ušklíbala se. „Co myslíš? Jsme uprostřed Zakletého lesa. Copak vůbec nechápeš, jak to tu funguje?“

Mlčel, jen na ni smutně koukal. „Je mi moc líto, že jsi zakletá. Nedalo by se s tím něco dělat?“ zeptal se po chvíli.

Vytřeštila na něj oči. „Ty... Ty mi chceš pomoci?“

Odhodlaně přikývl.

„Ale proč?“ Nevěřicně na něj hleděla. Proč by jí pomáhal? Vždyť ji zná teprve chvílku.

„Líbíš se mi,“ pokrčil rameny. „Navíc by bylo fajn mít někoho, kdo by pomohl zase mně.“ Zamyšleně se opřela o kmen vzrostlého buku. „Tak proč jsi tady?“

„Můj otec je těžce nemocný a lékaři nevědí, jak mu pomoci. Ale stará sudička mi poradila,“ začal.

„Sudička?!“ přerušila ho a rozčileně začala přecházet sem a tam. „Nenávidím sudičky.“

„Proč?“ podivil se.

„To je jedno. Tak co ti poradila?“

Zamračil se. V kapse kalhot sevřel kousek papíru.

„Řekla, že tady v Zakletém lese roste bylina, která otce uzdraví.“

Zastavila se a povytáhla obočí. „Jaká bylina?“

Podal jí kousek papíru. Se zájmem si prohlédla inkoustem vyvedenou kresbu. „Tu jsem nikdy neviděla,“ řekla a Rafaelovi pokleslo srdce. „Ale můžu tě vzít za někým, kdo ano. Když mi slíbíš, že mě zbavíš kletby,“ dodala.

„Slibuju,“ přikývl vážně.

Další hodinu se prodírali křovinami. Rafael už měl kazajku potrhanou od ostrých trnů, ale Netykavka vypadala, že se jí žádný ani nedotkl. Plátěné šaty měla sice špinavé, ale nepoškozené.

„Už tam budeme?“ zavolal na ni unaveně.

Prudce se otočila a přiložila si ukazovák na rty. „Psst!“ sykla.

Cosi zamumlal. Věděl, že se v tomhle lese pohybují nebezpeční tvorové, ale neměl z nich žádný velký strach. Vyrostl v dostatku a všechna strádání se mu vyhnula. Otec ho vychoval k dostatečné sebedůvěře, takže věřil tomu, že by si s každou příšerou hravě poradil. Byl přece jen královské krve.

„Nemůžeme si dát přestávku?“ zeptal se.

„Řekla jsem, ať jsi zticha!“ zavrčela rozčileně.

„Prosím tě, jsem tu už nejmíň tři hodiny a žádné příšery jsem nepotkal,“ protočil panenky.

A v tom se to ozvalo. Hlasité zapraskání kdesi nad jejich hlavami. Těsně předtím, než před něj na zem dopadlo obrovské chlupaté stvoření. Ztuhle sledoval, jak k němu obrátilo osm rudě žhnoucích očí. Nenávistně zacvakalo kusadly.

„Utíkej!“ ozvalo se kdesi za pavoučím tělem. Ale Rafael byl tak zkoprnělý šokem, že nebyl schopný pohybu.

A pak se mu obří pavoučí žihadlo zabodlo do břicha.

„Zbláznila ses? Víš, že je zakázáno pomáhat lidem!“ lamentovala stará čarodějnice, když k ní Netykavka přivlekla sinalého a pavučinou opleteného Rafaela. Musela počkat, až ho pavouk odnese do své skrýše, aby ho nechal zavěšeného na pavučinovém vláknu uležet. Tak je měl rád. Druhý až třetí den po lovu chutnali nejlépe.

Netykavka už pavoučí zvyky dobře znala, i jejich skrýše. Vplížila se do nory, když se pavouk vydal za další kořistí a odřízla Rafaela od větve krátkým nožičkem, který nosila na bylinky. Sbírala je pro čarodějnici a ta jí za to dávala jídlo a nocleh.

I teď jí na stůl položila balíček čerstvých rostlinek. Čarodějnice se na ně ani nepodívala. Zkroucenými prsty protrhala lepkavý obal kolem mladíka a začala ho pleskat po tvářích.

„Je úplně tuhej,“ zaskřehotala. „Probere se nejdřív zítra.“

Netykavka se vyčerpaně posadila na židli. Táhla Rafaela celou cestu a její svaly se dožadovaly odpočinku. „Nemohla bys to urychlit?“

Pokračování příště...

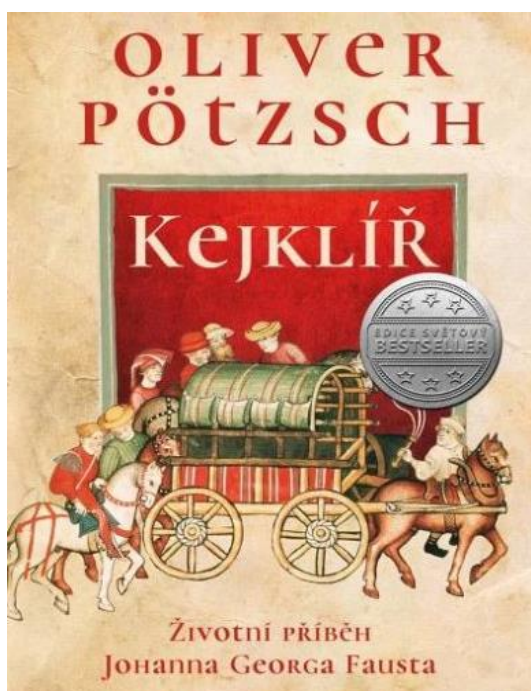

Kejklíč - Oliver Pötzsch

Článek napsala a připravila Katka Hrabáková

Kejklíč

Hlavní postavou tohoto příběhu je muž jménem Johann Georg Faust (Faustus), Johan se narodil 23.4., ve svátek svatého Jiří, v tzv. dni proroka roku 1478 v německém Knittlingenu v regionu Kraichgau. Den Johannova narození je pro náš příběh hodně podstatný.

Johan se už jako dítě staral o jeho vážně nemocnou matku, která ale nakonec zemřela. Johann vlastního otce nikdy nepoznal, měl jen nevlastního, který byl neustále opilý. Johann měl tři nevlastní bratry, ti první dva se o něj nezajímali, nejraději měl toho nejmladšího, handicapovaného malého Martina.

Johan měl velmi rád kejklíře a sám se naučil několika kouskům, které pak předváděl jeho milé Margaretě. Scházeli se tajně, jejich lásce nebylo přáno, Johann byl chudý a Margareta pocházela z bohaté vinařské rodiny a měla se vdát za někoho ze stejných poměrů.

Když jednoho dne do města přijedou kejklíři, tak se v Knittlingenu začnou ztrácet děti a Johann se zde poprvé setkává s jedním z kejklířů, s tajemným mužem oblečeným v černém, Toniem del Moraviem. Jednou si Johann s Margaretou vyjdou na procházku do lesa a Martin zkoumá okolí, aby zamilované dvojici dopřál trochu soukromí. Jenže když se chtějí vrátit do města, tak Martin náhle někam zmizí. Vydají se ho hledat, avšak marně a do toho se rozdělí. Uslyší Martina křičet, ale nenajdou ho. Margareta začne najednou křičet, že vidí d'ábla, černého muže a křičí o pomoc. Johann utíká z lesa a běží do města pro pomoc. Obyvatelé města děti hledají, ale najdou jen Margaretou, která prý hrůzou přišla o rozum. Tohle všechno se Johann dozví druhý den od nevlastního otce, který ho po tom všem vyžene z domu. Johann se tedy sbalí a opouští Knittlingen. Ještě navštíví Margaretu, ale ta jen leží a dostane ze sebe jedinou větu: „Jdi pryč Johane, ty jsi d'ábel.“ Johann jen s těžkým srdcem opouští svou životní lásku a putuje po světě. Johann se znovu setkává s Toniem, který Johannovi v jedné krčmě zachrání život a jako odplatu bude Toniovi rok sloužit a učit se od něj. Tonio se pro Johanna stává mistrem a putují spolu po světě. Jednoho dne spolu doputují až do Alp, kde nějaký čas žijí ve staré věži a v tu dobu Johann zjišťuje, že s jeho mistrem není něco v pořádku. Johann začne pátrat

po pravdě, ve věži vyjde do Toniova zakázaného pokoje, kde najde na zemi krví namalovaný pentagram, dětské roztrhané oblečení, a i sud plný krve. Johannovi začíná být jasné, kdo je jeho mistrem a kdo je za mizením dětí ve městech a vesnicích. Ve městě Nördlingen se Tonio a Johann setkávají s jedním známým Tonia jménem Poitou, který Toniovi předá černý lektvar. Později Johann v noci svých narozenin sám černý lektvar pod tlakem Tonia okusí. Každých sedmáct let totiž přilétá kometa, na kterou Tonio čekal a kdy se z Johanna Tonio snažil udělat svého stoupence. Lektvar Johannovi způsobí zlé halucinace, Johann nakonec lektvar vyzvrací a od Tonia uteče. Po útěku od Tonia si v jednom mlýnu Johann ukradne ošacení a přidá se ke skupině potulných kejklířů a táhne s nimi až do Itálie. U kejklířů se seznámí a spřátelí se s věčně opilým a starým magistrem Archibaldem, od kterého získává další vědomosti z různých oborů. Johann po cestě začne navštěvovat tajemného muže a chodit do jeho knihovny a půjčovat si zakázané knihy. Ten muž nebyl nikdo jiný než převlečený Tonio, který Johanna na jeho cestách sledoval. Archibald postupně odhaluje Johannovu podstatu a spojení s temnými silami. Archibald Johannovi slíbí, že když s tím skoncuje, tak že ho dostane na univerzitu v Heidelbergu a Johann si přál studovat. Archibald Tonia odhalí a aby ho neprozradil Johannovi, tak je Archibald zavražděn v jednom opuštěném kostele stoupenci z Toniovi sekty. Ale ještě, než Archibald zemře, stačí na zeď jeho krví napsat jméno Gilles de Rais. Johann ovšem netuší, co to jméno znamená. Johann před Archibaldovou smrtí od něho dostal dopis, který ho měl dostat na univerzitu v Heidelbergu. Opravdu se tam dostane a až zde se dozví informace od nejvyššího učence a lektora univerzity, Conrada Celtise o jménu Gilles de Rais.

Gilles de Rais byl francouzský vojevůdce a jeden z nejslavnějších rytířů. Byl

jmenován maršálem Francie a patřil ke spolubojovníkům Panny Orleánské, kterou Francouzi uctívají jako mučednici a Angličané ji upálili jako čarodějnici. Gilles toužil po moci a bohatství, chtěl za pomoci alchymistů vytvořit kámen mudrců, ale došly mu peníze a tehdy uzavřel smlouvu s ďáblem. Na oplátku mu měl obětovat děti.

Johann se na univerzitě také seznámí se studentem Valentinem, který se stane jeho nejlepším přítelem. S ním Johann sestrojí promítací skříňku laternu magicu. Díky Valentinovi se také dozví, že v Heidelbergu je klášter a v něm že žije Johannova dávná láska Margareta a že jí tam nechal zavřít její manžel. Johann se v krčmě setkává s manželem Margarety a dozví se od něj podrobnosti. Johann se s Margaretou opravdu setkává, nejdříve přes mříže a pak chodí Margareta pomáhat na vinice, a tak se potkávají tam. Margareta s Johannem utíká do lesa do jeskyně, kde jí na stěnu promítá obraz archanděla Gabriela, který k ní promlouvá díky tomu, že se Johann naučil břichomluvectví. Bohužel jsou přistiženi Margaretiným manželem a dráby. Johann jejího manžela zabije a pak z místa činu utíká. Margareta je zpět v klášteře a pak je odvezena do vězení do Wormsu. Na univerzitě je chycen i Valentin a je také odvezen do Wormsu a podroben tortuře. Ale ještě, než Valentina odvezou, tak Valentin Johannovi zalže, že se Margareta oběsila.

Uteče 13 let, Johanna po vraždě nechytí. Johann se právě nachází ve městě Warnheim, kde z hořící hranice zachrání svého budoucího společníka a asistenta Karla Wagnera. Od něho se Johann dozví, že Karel je sodomita neboli gay a že kvůli tomu má často problémy. Johann s Karlem odjíždí z města a ubytují se ve staré věži v Alpách, ve které bydlel dřív s Toniem. Tam je oba později vyhledá člen řádu německých rytířů a sdělí jim, že s ním mají odjet do Norimberku, že je tam čeká jeden Johannův starý přítel. Johann i Karel odjíždí do Norimberku,

kde se k Johannově překvapení opět setkává s Valentinem, o kterém se myslel, že už je mrtvý. Valentin byl mučen, ale k ničemu se nedoznal, a tak byl propuštěn. Zůstal však po mučení hodně zohavený a na jedné ruce neměl dva prsty.

Johann se od Valentina dozví, že Margareta je opravdu mrtvá, ale že se neoběsila, ale že jí popravili na hranici ve Wormsu. Ale na hranici už byla mrtvá, kat ji zardousil garotou. Johann se dozvěděl i to, že Margareta byla těhotná a že jí popravili až po porodu. Valentin byl s Margaretou ve stejném žaláři a slíbil Margaretě, že se o její dítě postará. Johann měl čtrnáctiletou dceru, kterou Valentin pojmenoval Markéta a že ji našel v sirotčinci ve Wormsu.

Markéta byla v žaláři v Norimberku, protože byla obviněna z čarodějnictví. Našli jí jednou u řeky a u ní leželo mrtvé dítě. Našli u ní i beraní roh, ve kterém byly vyryty podivné runy. U dítěte byla krví napsána tři slova, Homo deus est – Člověk je bůh. Všichni si myslí, že za zmizení dětí a vraždy může ona. Johann ta slova důvěrně znal. Johann s Valentinem navštěvují Markétku v žaláři a vymyslí plán na její záchranu. Valentin obstará kopie klíčů od katakomb pod věznicí a za pomoci alchymie a laterny chtějí Markétku osvobodit. Do věznice se sice dostanou, ale Markétka je pryč a celá věznice je úplně prázdná. Slezou tedy zpátky do katakomb a Johann zjistí, že Valentin někam zmizel. Johannovi a Karlovi zůstaly klíče od katakomb, a tak odemká jedny dveře za druhými až najednou narazí na temnou svatyni a v ní na oltáři leží Markétka v bezvědomí. Na scéně se objeví Johannova noční můra, stoupenec d'ábbla Tonio del Moravia a celá jeho sekta. A také zde Johann najde Valentina a Johannovi dojde, že ho Valentin zradil. Ale Valentin to neudělal schválně, udělal to ze strachu a aby zachránil Markétku. Johann dostane od Tonia nabídku, buď on nebo

Markéta. Johann Markétku zachrání a je opět donucen vypít černý lektvar a tím se nechá ochromit. Antonio Johanna v opojení zohaví, uřízne mu malíček na pravé ruce a vypíchne mu jedno oko jako první dvě oběti, třetí měla být jeho smrt. Johanna zachrání Karel, který chtěl prvně utéct, ale pak se vrátil. Použil laternu a tím přerušil černou mši. Johann i Valentin jsou zavřeni do cely a Markétka je někam odvečena stoupenci sekty. Karel se schoval, a stoupenci ho nenašli a Karlovi zůstaly klíče, a tak Johanna mohl osvobodit a Valentin se obětuje za Johanna. Vyměnili si oblečení. Karel s Johannem uprchnou a Valentina Tonio opravdu zabije místo Johanna. Teď ještě najít Markétku, ve městě probíhá karnevalový průvod, takže stoupenci Tonia nemají šanci Markétu nepozorovaně odvézt. Vedle kostela stojí veselý alegorický vůz ve tvaru slona. Johannovi dojde, že Markétka bude v něm. Johann i Karel běžící skrz lidi k vozu a Johann leze na vůz, ale Toniovi stoupenci jsou i v davu. Johann si všimne na voze masky čarodějnice a dle jejích očí Johann pozná, že je to Markétka a podaří se mu jí osvobodit z pout. Spolu s Karlem jí snesou z vozu a všichni se snaží o útěk. Ten se jim podaří a schovají se na chvíli na rybnickém ostrově. Z města právě odjíždí skupina kejklířů a všichni tři se k ní přidají a tím uprchnou z města.

Johann George Faust byla skutečná existující postava, jsou na to i dochované materiály, že se Faust opravdu v těchto městech nacházel. Jistě všichni znáte Faustův dům v Praze a pověst o Faustovi, jak ho odnesl čert střechou domu. Ale to je opravdu jenom vymyšlená povíadačka.

Kniha kejklíř je jednou z nejlepších knih, jakou jsem kdy četla. Byla napínavá od začátku do konce, doporučuji věk ke čtení od 18+. Je to z toho důvodu, že kniha je chvílemi erotická a do toho jsou tam i ne příliš pěkné drsné scény. Je to prostě drsný středověk se vším všudy. Chvílemi mi i běhal mráz po zádech a už se těším na druhý díl. Takže kdo má rád středověk, tak určitě doporučuji.

Něco málo o autorovi:

Oliver Pötzsch se narodil se dne 20. prosince v roce 1970 v Mnichově, je německý spisovatel a filmový autor. Kromě své profesní činnosti se Pötzsch také zabýval výzkumem své rodinné historie. Je potomkem Kuislů, kteří byli v Schongau známou popravčí dynastií od 16. do 19. století. Tento výzkum vyústil v osm historických románů o schongauském katovi Jakobu Kuislovi a jeho dceři Magdaleně.

Těším se i na knižní sérii Katova dcera od stejného autora.

Leganorie

Pode dnem

Příběhy připravil a napsal Jurgen Lednický

Leganorie byla svou rozlohou obrovská. O tom neměli pochyby ani leganorijsí bohové ve svém prťavém Úsvitu. Obrovská ovšem nebyla ve všech směrech. Zatímco její půdorys byl natolik velký, že bylo s podivem, že došlo k vytvoření sjednocené říše s jedním centrem, výškou příliš neoplývala. Když někdo spadl z nejvyššího bodu Leganorie, dopadl dolů za necelou hodinku. Jenže, co pak? Většina smrtelníků (a též mnoho nesmrtelníků) netušila, co se po propadnutí nejnižším bodem Leganorie s padajícím objektem stane. Očití svědci propadů tvrdili, že předměty prostě zmizely a už se nikdy neobjevily. Existovalo však pár Leganorianů, kteří propadli dnem sami. Bohužel kvůli pozdějšímu tvrdému přistání nemohli podat očitě svědectví. A dokonce mezi nimi bylo pár šťastlivců (přesněji dva), kterým se povedlo zažít a přežít kouzlo dna Leganorie na vlastní kůži. Jedním z nich byl bůh žertů Krimpiltenk. Tím druhým byla persona, o které dnes budu vyprávět: pirát na volné noze Grepulk.

Grepulk žil na své létající kocábce a vyhovovalo mu to. Kvůli jeho nechvalné pověsti v Dolnu mu stejně neumožňovali na žádném megariotu přistát. Minimálně ne v Dolnu. Již tomu bylo nespočet dnů, kdy přišel na velmi zajímavou věc týkající se časoprostoru. Byl si jistý, že o ní nikdo v Leganorii neměl tušení, a tak když letěl směrem ke dnu, věděl, že jej nikdo nebude následovat.

Grepulk proletěl dnem. Na chvíli všechno kolem něj potemnělo, ale hned se zase obloha zabarvila normálně. Netrvalo dlouho a na obzoru se objevil Epikol, jeden z megariotů náležejících k oblasti Horna. Grepulkův úžasný objev totiž spočíval v tom, že zjistil, čím jsou dno a hladina Leganorie tak zvláštní. Šlo o to, že obě tato místa byla jedno a totéž,

a když kdokoliv proplul dnem, vynořil se pod hladinou. Mnoho dobrých Leganorianů by tohoto objevu jistě využilo k ušlechtilým účelům, jako například rychlejšímu cestování mezi Hornem a Dolnem. Bohužel Grepulk byl typický nikoliv dobrý Leganorian, a tak první věc, která ho napadla při objevení této zvláštnosti, souvisela s dráhou zločinu.

Grepulk zakotvil v přístavu Epikolu. Tento přístav se skládal pouze z mola, schopného pojmut tak maximálně tucet létajících strojů. To byl jeden z důvodů, proč si jej Grepulk vybral jako svou bezpečnou základnu. Vydal se přímoú čarou do hostince, aby se zbavil střízlivosti. „Zdravím! Jako obvykle!“ zakřičel při tom, co doširoka rozrazil dveře. Hostinský se zamračil a zabručel si pod vousy: „A jako obvykle sis přitáhl ty svý Sombartský guiny.“ Grepulk se zatvářil uraženě a teatrálně odpověděl: „Už stokrát jsem říkal, že dostávám peníze od svého strýce, co žije v Dolnu!“ Hospodský se uchechtnul: „Kdybys sem nosil normální peníze, asi bych si říkal, že kradeš, ale když má někdo strejdu z Dolna, tak to jó.“ Grepulk se také zasmál a posadil se k baru.

Po pár hodinkách u baru se nejspíše vypoťácel ven a zpět na molo ke své lodi. S opileckou opatrností ji odvázal a vyletěl do noci. Když tak plul, uvědomil si, že mu pomalu docházejí prostředky na financování své vnitřně podávané alkoholové kúry. Proto mírně pootočil kormidlem nahoru, pomalým tempem se vydal k hladině a usnul. Když se vzbudil, poznával už onu světle namodralou bariéru, která sloužila jako portál mezi dvěma konci Leganorie. Stejně jako dno, byla i hladina opředena mnoha tajemstvími s tím rozdílem, že bylo málo lidí, kteří nechtěně spadli směrem vzhůru. Proto neexistovali ani mrtví svědci toho, co je nad hladinou.

Grepulk namířil svou létající loď elegantně nahoru a užil si temnotu prostoru mezi dnem a hladinou. Když se všechno kolem něj znova rozjasnilo, spatřil nad sebou velký megariot. Jen podle pohledu poznal, že jde o Erborion, sídlo Sombartů, vládců Dolna. Zrovna tomuto místu se rád vyhýbal, jelikož si mezi jeho obyvateli nevybudoval zrovna nejlepší pověst. Co nejrychleji proto vyrazil opačným směrem, než kterým si to mířil zmíněný megariot. Po úspěšném vyhnutí se Erborionu začal pirát vyhlížet nějakou nic netušící obchodní loď, která by ho mohla proti své vůli zafinancovat. Po jedné a půl hodině se konečně v okuláru jeho dalekohledu zjevilo to, co hledal: loď se sombartskou vlajkou na stěžni. Při bližším prozkoumání neviděl ani žádné ozbrojené strážce, což znamenalo, že si mohl nakráččet na palubu lodi bez většího nebezpečí. Nabral vítr do plachet a vyplul směrem ke kořisti.

Posádka obchodní galéry nic netušila, jelikož byla přesvědčena, že chudý vzhled plavidla odradí chtivé piráty. Mýlili se, jelikož jedna pirátská bárka právě narazila do boku jejich lodi a prorazila ji. Grepulk přeskočil přes příď lodi a zavěsil se za zábradlí. Z něj se vzniklou dírou nenápadně spustil do podpalubí lodi, protože věděl, že se posádka napadené lodi nejdříve podívá na jeho palubu, aby zjistila, co se stalo. V podpalubí přesně podle jeho předpokladů nikdo nebyl, a tak se porozhlédl.

Celé podpalubí zelo prázdnotou, až na jedinou truhlu na zádi lodi. Jeho zlodějský instinkt mu radil truhlu sebrat, což také udělal. Poté počkal, až nad sebou uslyšel kroky značící návrat posádky na vlastní loď. Stejným způsobem se proplížil zpět na svou loď a co největší rychlostí vyprostil svou bárku z obchodní lodi. A než si zmatená posádka cokoliv uvědomila, uháněl Grepulk se svou lodí co nejrychleji ke dnu. Za chvíli už se pirátská loď vynořila pod hladinou a Grepulk si mohl prohlédnout svůj lup. Truhla, kterou ukradl, byla celkem lehká a ze všech stran na ní visely zámky. Pirát opatrně udeřil zlodějským kladivem do truhly.

Třísky se po nárazu rozletěly na všechny strany a Grepulk vytahoval z truhly něco nádherného. Korunu ze slitiny hustia a zlata ozdobenou do briliantů vybroušenými diamanty. Ačkoliv byla v podpalubí lodi, kde truhlu otevřel, tma, přišlo mu, že koruna zářila. Zasmál se a rozhodl se, že šperk prodá ve zlatnictví. Doletěl až na Egebram,

megariot sloužící jako sídlo Krepartů, vládců Horna. Tam zašel do nejbližšího zlatnictví. U pultu stála postava, kterou velmi dobře znal. „Zdravím! Přinesl jsem dárek od strýčka. Můžu ho tu prodat?“ pozdravil energicky Grepulk. „Co je to tentokrát? Váček plný prstenů? Truhlička náhrdelníků? Nebo snad...“ „Ne, ne, ne! Dnes mi přišla jedna koruna,“ přerušil zlatníka pirát a položil šperk na stůl. „Jen jedna? Strejda se moc nepřetrhl,“ zasmál se zlatník a pořádně se na korunku podíval. Přišla mu něčím velmi povědomá. „Dobře, dám ti za ní dvě stě kreptů. Doufám, že s ní nebudu mít problémy!“ Na tato slova se Grepulk pouze zasmál a po sebrání peněz vyrazil z obchodu.

Tu opustíme příběh našeho piráta, který skončil večerem stráveným v hospodě a podíváme se, co se stalo s onou korunou. Nešlo totiž o obyčejnou korunu, ale o nejdůležitější korunovační šperk celého Dolna. Poté, co byla ukradena z utajené obchodní galéry, bylo vyhlášeno obrovské pátrání, a kdyby se zloděj v Dolnu opravdu nacházel, neunikl by, ani kdyby šlo o blechu. Po neúspěšném pátrání byl prohlášen šperk za zničený a Sombarti mu vystrojili slavnostní pohřeb. Po vytvoření kopie šperku se pak na celou aféru zapomnělo. Minimálně až do doby, kdy se konal velký bál na Exterisu, kam císař Leganorie pozval všechny významné šlechtice. Nechyběl mezi nimi ani celý rod Sombartů a dostavil se i vládce Horna Rimpr Krepart VI. se svou ženou. A tu se objevil problém. Jak hlavu Rimprovy manželky, tak sombartské princezny zdobily stejné šperky. Netřeba říkat, že tato hostina skončila fiaskem a málem i vyhlášením války. Když se situace uklidnila, začalo se v celém Dolnu i Hornu zjišťovat, jak mohlo k takovéto krádeži dojít. Nakonec se zjistilo, že šperk pochází od jednoho zlatníka na Egebramu. Jakmile uslyšeli o Grepulkovi, bylo jim jasné, co se stalo.

Známý Zmizovous, jak se Grepulkovi v celém Dolnu přezdívalo, záhadně unikl veškerým strážím v Dolnu a povedlo se mu prodat nejcenější sombartský šperk. To, že dokázal zmizet po téměř každé loupeži, bylo známé. Že se však dokázal dostat z jednoho konce Leganorie na druhý během hodinky, nepochopil nikdo. To ale nebylo důležité, jelikož i tak nyní věděli, kdo mohl za zmizení klenotu. Dozvěděli se také, že ho nejspíše zastihnou v hospodě na Epikonu.

Na Epikon se tak vydala celá královská flotila Sombartů. Jenže kvůli velikosti přístavu mohla zakotvit pouze jedna z lodí.

Zde se náš příběh opět střetává s Grepulkem. Ten si v poklidu popíjel zředěnou bylinkovou tinkturu a čekal, až se dostaví opilost. Místo ní se bez ohlášení dostavili dva strážní odění v barvách Sombartů. Téměř okamžitě vystartoval ke dveřím. Stráže mu zatarasily cestu, ale on s elegancí alkoholika spadl na zem a proklouzl jim pod nohama. Rychle se však zvedl a pelášil ke svému létajícímu stroji. Všude se jej pokoušeli zastavit stráže, ale Grepulk se svými ladnými pohyby vyhýbal strážím jako vrbové proutí ve větru. Za chvíli už byl ve své lodi a odvažoval ji od mola, když tu si všiml, že kam až oko dohlédne, plují lodě ze Sombartské flotily. Přesto se vznesl a začal nabírat rychlost.

Plachtil jak nejrychleji to šlo, byl však obklíčen. Nezbyvalo mu proto než využít hladiny Leganorie. Bariéra se přibližovala a čím více se světle modrá blanka vyjasňovala, tím méně lodí Grepulka následovalo. Příklad Grepulkovy lodi se jí už téměř dotýkala a při posledním ohlédnutí viděl, že zbylo pouze několik lodí s nevěřičně zírající posádkou. S malým úšklebkem proplul hladinou...

Tu hodinu byl Grepulk prohlášen za mrtvého. Tento závěr potvrzoval i fakt, že od té doby nikdo Zmizovouse nikdy neviděl. V Hornu se ovšem objevil nový lupič, který dokázal z každého místa činu nepozorovaně zmizet. Protože však byl oholený, všichni mu říkali jen Zmiz.

ZOMBÍK

píše a kreslí: Ondřej Frencl

ROZLUČKA SE SVOBODOU JE ZA MNOU A BYLO TO OPRAVDU NĚCO PARÁDNÍHO ...

S KAMARÁDAMA ZOMBÍKAMA JSME SE NAĽILI TAK, ŽE JSME SE STĚŽÍ DRŽELI NA NOHOU...

DOKONCE JSME SE DOSTALI DO ZPRÁV, KDYŽ JSME VYŠLI DO ULIC ... PRŮ „APOKALYPSA SE BLÍŽÍ“ ŘÍKAL REPORTÉR ...

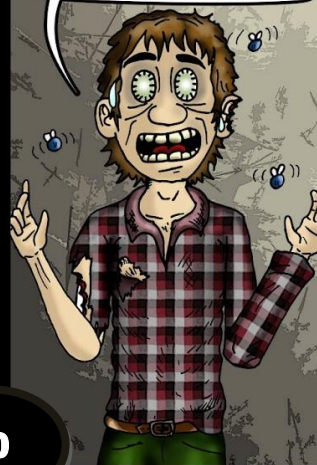

TO MAJÍ TEDA PRAVDU **KKK** O VÍKENDU SE **ŽENÍM !!!**

19

MOHL BY JSTE MI NĚKDO PROŠIM PŘELOŽIT DO NĚMČINY JEDNU KRÁTKOU VĚTU?

„BOHUŽEL SE V HAMBURKU NEVYZNÁM, MŮŽETE MI, ALE PORADIT KUDY NA NEJBLIŽŠÍ NÁDRAŽÍ?“

DÍKY... SICE NEVÍM, JAK JSEM SE TU OCITNUL, ALE SMRDÍM BAHNĚM, JSEM MOKRÝ A V HLAVĚ MI DOKOLA STRAŠÍ JEDNA UTKVĚLÁ MYŠLENKA ...

... A TO, VYHNOUT SE PROCHÁZKÁM OKOLO **LABE !**

20

DNESKA JSEM SI PŘEČET JEDNU ZAJÍMAVOU VĚC, TÝKAJÍCÍ SE SPÁNKU...

PRŮ, ŽE KDYŽ SE VYDRŽÍTE PATNÁCT MINUT NEHÝBAT, TAK USNETE

ZOMBÍCI NORMÁLNĚ NESPÍ, TAKŽE JSEM TO ZKUSIL A MUSIM ŘÍCT, ŽE TO SKVĚLE ZABRALO ... BOHUŽEL !

PROBUDIL JSEM SE AŽ V **KREMAČNÍ PEČI !!!**

21

CO, KOT, KOC, JAK ...

PREMIÉRA DOKUMENTU

KLYMCIW

DAKAR MĚ ZMĚNIL

17. KVĚTNA 2022

HUDEBNÍ DIVADLO KARLÍN

ŠKODOVKOU
NA
DAKAR

Je možné si splnit sen a uskutečnit i tu nejšílenější věc, které nikdo nevěřil? Co je nutné pro úspěch obětovat? Co všechno riskovat? Je možné, aby člověk došel až na hranice svých možností, a překročil je?

Nejenom o tom je životní příběh Ondřeje Klymčiwa promítnutý v dokumentu „KLYMCIW: Dakar mě změnil“ - neobyčejný příběh o klukovi, který se za pouhé čtyři roky vypracoval v závodníka světové špičky a po téměř smrtelné nehodě si odnesl šrámy nejenom na těle, ale i na duši. Touha být s dětmi a jít jim příkladem ho přivedla zpátky na Dakar za volantem legendární Škodovky.

Pojďte s námi prožít tento příběh.
Vstupenky k dostání na webu Hudebního divadla Karlín

ŠKODOVKOU NA DAKAR

Budějcký Pa-peer 2022

Pa-peer v Májí

První letošní papírový festival
s desítkami prodejců nejen
papírového zboží, workshopy,
skvělým jídlem, kávou a proseccem.

14. 5. 2022

9:00 - 18:00

Výzdoba

od studentů

oboru aranžér

a design knihy a papíru

Tvoření pro děti zdarma

Vstupné

Dospělí 50,-

Studenti 20,-

Děti zdarma

Možnost zakoupení

VIP vstupenek na [ticketlive.cz](https://www.ticketlive.cz).

Riegrova 51, České Budějovice
www.pa-peer.cz

ONETEAM

OPEN AIR

**POSEDLÍ 2022
DAKAREM**

2.7. ČECHY - SEDLČANY | 30.7. MORAVA - PŘEROV

Dr. Klaun hledá nové klauny a klauničky.

Chceš patřit mezi nás a být součástí léčby úsměvem **Dr. Klauna**?

Jsme Chance 4 Children z.s. Již 25 let intenzivně pracujeme s dětmi v nemocnicích, dětských domovech a se seniory. V rámci tří programů rozvíjíme sociální i praktické dovednosti dětí a zpřijemňujeme jim dobu jejich hospitalizace. Podrobnosti jednotlivých programů i další informace o naší organizaci můžete najít na www.c4c.cz

Pro projekt **Dr. Klaun** hledáme veselé a laskavé lidi, kteří mají chuť rozzářit oči dětem, rozesmát je a zpřijemnit jim chvíle nemocničního pobytu.

- máš veselého a empatického ducha?
- rád rozdáváš lásku tam, kde je potřeba?
- máš smysl pro humor a touhu pomáhat druhým?
- jsi kreativní a rád improvizuješ?
- máš zkušenosti v práci s dětmi?

Herecké nebo hudební dovednosti jsou výhodou, ne však podmínkou.

Na co se můžeš těšit?

- pořádná příprava a školení, které tě naučí a připraví stát se **Dr. Klaunem**
- smysluplná a naplňující budoucnost, která hřeje na srdci
- vděčnost dětí a seniorů, jejich úsměvy, na které nikdy nezapomeneš
- bezva tým stejně nadšených a zapálených lidí se srdcem na dlani

Neváhej a napiš nám svůj životopis a krátký motivační dopis na: dr.klaun@c4c.cz.

Děkuji, tvůj **Dr. Klaun**

Internetový časopis KELTOVINY vydává spolek Keltoviny z Českých Budějovic.

Redakční rada a dopisovatelé:

Martin Štulla, Pavla Štullová, Věra Melicharová, Martina Nováková, Vítek Procházka, Kristýna Strnadová, Monika Peňáz Procházková, Marie Ondová, Mária Kalincová, Lucie Volková, Martina Kovářová, Kamila Prášková, Jurgen Lednický, Katka Hrabáková, Adam Kadmon, Ondřej Frencl, Dagmar Wilčková, Lucie Volková, Jana Koláčková, ...

Použité fotografie a ostatní obrazový materiál:

Titulní strana: Martin Štulla

Ostatní fotografie jsou přímo se jménem autora v textu

Uzávěrka dalšího čísla 15. 6., příští vydání časopisu 27. 6.